

JELENTÉS
DEÁK FERENC
MEGYEI KÖNYVTÁR

2010.

BEVEZETÉS

A 2010. év könyvtárunk történetében az egyik legnehezebb, de kétségkívül az egyik legeredményesebb esztendő is volt. Ebben az évben kellett lebonyolítanunk a *TIOP-1.2.3* pályázatunk döntő részét, ugyanakkor év közben (július 1-jén) elkezdődött a *TÁMOP-3.2.4* pályázatunk végrehajtása is. Így a mindennapi teendők mellett mindkét európai uniós pályázat lebonyolítását meg kellett szerveznünk, hiszen könyvtárunk – mint köztudott – a megye nagyobb könyvtárai által létrehozott két konzorcium vezetője. A felhasználás ellenőrzése, a kifizetési kérelmek, változásbejelentők összeállítása könyvtárunkra hárult – sajnos, a támogatáskezelő szervezetek folyamatos átszervezése miatt a projektek lebonyolítása (a TIOP pályázat esetében a befejezése is!) folyamatos csúszásba került, finanszírozásuk bizonytalanná vált. Szerencsére fenntartónk, a Zala Megyei Önkormányzat a segítségünkre sietett, így a TIOP projektet megvalósíthattuk, a TÁMOP pályázatot viszont csak az előleg felhasználásáig tudtuk előrevinni. A támogatásoknak köszönhetően nagyszabású informatikai fejlesztésekre került sor könyvtárunkban, bővítettük a TextLib integrált rendszert, elindult a kistérségi szolgáltatások beépítése rendszerünkbe, megteremtettük az automatikus kölcsönzés és az elektronikus vagyonsvédelem feltételeit, nagyot léptünk előre az akadálymentesítés kiteljesítésében. Megújult az olvasótermünk berendezése, és könyvtárunk honlapja is. Olvasóink, kollégáink egy jól felszerelt oktatókabinethozhatják el az interneten található szolgáltatások hozzáféréseinek fortélyait. Az új honlap felületén, a Zalai Tudástárban, a megye könyvtárainak közös elérési platformján tájékozódhatunk a katalógusok kínálatában, a fontosabb adatbázisokban, elektronikus kiadványokban.

Mindez természetesen rengeteg munkával, szervezéssel járt – emellett nem hanyagolhattuk el napi könyvtári feladatainkat sem. Nagy erővel folytattuk állományunk korszerűsítését, de arról is gondoskodtunk, hogy a kivont könyvek, újságok csak a végső esetben kerüljenek a zúzdába – más könyvtárak, gyermekotthonok, határon túli magyar intézmények részesültek adományainkból. Igyekeztünk maximális módon kiszolgálni olvasóink igényeit – sajnos, gyarapítási keretünk továbbra is igen alacsony, de széles körű kapcsolatainknak köszönhetően több millió forint értékű ajándék könyvvel gyarapítottuk kínálatunkat. Előjegyzésekkel, a kért dokumentumok elektronikus változatának megszervezésével is segítettük olvasóinkat. Bár a hagyományos könyvtárhasználat lassú csökkenést mutat, sokszínű kínálatunk a távhasználatok során egyre nagyobb népszerűségnek örvend; ugyanakkor a kistérségi szolgáltatásokban, az általunk ellátott 30 település tapasztalatai alapján fokozott érdeklődés tapasztalható. Nagy hangsúlyt fektettünk arra a stratégiai célra, mely szerint a könyvtárak egyre inkább váljanak kulturális-közösségi színterré is – folyamatosan szerveztünk rendezvényeket a gyermekeknek és a felnőtteknek: ezek között a könyvbemutatók, szavalóversek, játékos és kézműves foglalkozások egyaránt megtalálhatók. Több nagy megyei vetélkedő, pályázat megszervezésében, lebonyolításában is részt vettünk; az *Asbóth Sándor Emlékév* keretében középiskolás történelemversenyt szerveztünk.

Finanszírozásunk – köszönhetően a nagy mennyiségű átvett pénzeszköznek, pályázati forrásoknak – fedezni tudta kiadásainkat; ám a lebonyolítás, a gazdálkodási munkák szakszerű, határidőre történő elvégzése szinte megoldhatatlan feladatot jelentett munkatársaink számára – csak a legnagyobb áldozatok vállalásával, folyamatos túlórázással sikerült a munkát elvégezni.

Zalaegerszeg, 2011. április 8.

Kiss Gábor
igazgató

ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS ÉS -FELTÁRÁS

Az állományalakító- feldolgozó csoport összetételében és munkavégzésében a 2010-es év folyamán változások történtek; év közben gyermekgondozási szabadságra távozott két munkatársunk, egy kolléganő márciustól önkéntes munkásként, júniustól pedig 4 órás foglalkoztatásban csatlakozott a csoport munkájához, így év végére két és fél főben stabilizálódott a csoport létszáma.

A munkatervben meghatározott szerzeményezési és feldolgozási feladatokat teljesítettük: folyamatosan vásároltunk, elvégeztük a beérkezett dokumentumok integrált rendszerünkben történő feldolgozását, analitikus feltárását.

A tárgyi és technikai feltételekben változás nem történt. Folyamatosan figyelemmel kísértük a TextLib integrált rendszer módosításait, megismerve és frissítve legújabb verzióit.

A csoport munkájában többletfeladatot jelentett a nemhagyományos dokumentumok beszerzése, állományba vétele és feldolgozása, valamint az előző évekhez hasonlóan a mozgókönyvtári tevékenység ránk eső része, vagyis a könyvek és a nemhagyományos dokumentumok állományba vétele és feldolgozása. Az alábbi táblázat a *könyvek* beszerzésének megoszlását mutatja.

	Darab	Forint
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	3 167	5 886 800
Zala-KAR Térségi Innovációs Társulás	475	818 081
Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás	1 160	2 038 021
Pacsa Kistérségi Társulás	735	1 214 504
Összesen	5 537	9 957 406

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár tulajdonába került 3.167 darab könyv 5.886.800 forint értékben; a Zala-KAR kistérség rendelkezési állományába 475 darab könyv 818.081 forint értékben, a zalaegerszegi kistérség rendelkezési állományába 1.160 darab könyv 2.038.021 forint értékben, míg a pacsei kistérség rendelkezési állományába 735 darab könyv 1.214.504 forint értékben.

Az állománygyarapító- és feldolgozó csoport munkatársai így az év során összesen 5.537 darab könyvet szerzeményeztek és dolgoztak fel 9.957.406 forint összértékben.

Könyvtárunk könyvgyarapodásának mértéke (2006–2010)

Év	Darabszám	Forint	Átlagár
2006	3 893	6 005 487	1 542,63
2007	2 247	4 040 023	1 797,96
2008	2 655	4 501 038	1 695,30
2009	3 179	5 874 548	1 847,92
2010	3 167	5 886 800	1 858,79

A fenti táblázat az elmúlt öt esztendő könyvgyarapodását mutatja. 2010-ben – ha szerény mértékben is – csökkent az előző évhez viszonyítva a dokumentumok száma (3.167). Ugyanakkor a megelőző évekhez képest kedvezőbb képet mutat. Ennek ellenére, a beszerzett dokumentumok mennyisége még mindig elmarad olvasóink jogosan elvárt igényeitől. Továbbra is csak igen erős szelekció árán tudunk gyarapítani, így sok esetben az egypéldányos beszerzést sem tudjuk vállalni. Az évek óta tartó, visszafogott dokumentum-beszerzés következtében állományunk összetételében komoly hiányok keletkeztek, ezeket azonban igyekszünk más információhordozókon biztosítani használóinknak. A felmerült kéréseket a könyvtárközi kölcsönzés népszerűsítésével próbáljuk meg-

oldani. Folyamatosan vezetjük a desideráta jegyzéket, ahová a gyűjteményünk számára fontosnak ítélt dokumentumokat jegyezzük elő.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár 2010. évi költségvetéséből a könyvbeszerzésre fordítható összeg 3.613.049 forint volt, és a kistérségek könyvbeszerzési keretével együtt sem érték el a közbeszerzési értékhatárt, így nem kellett közbeszerzési eljárást kiírnunk. Szerzeményezésünk során a Könyvtárellátó kínálata mellett kihasználtuk a Bookline és a Könyvellátó (lásd.: Egyéb forrás) kedvező ajánlatait, így lehetőségünk adódott az olcsóbb vásárlásra.

Beszerzés forrása	Darab	Ár
Könyvtárellátó	985	2 138 474
Egyéb forrás	794	1 474 575
Xerox	16	27 200
Ajándék	1 343	2 159 736
Kötelempéldány	29	86 815
Összesen	3 167	5 886 800

Az elmúlt évben tovább nőtt az *ajándékba kapott* könyvek száma az előző évihez képest – 1.263-ról 1.343 darabra – és drasztikusan csökkent a beszolgáltatott *kötelempéldányok* száma – 127-ről 29 darabra! Kiemelten figyelni kell a kötelempéldány-szolgáltatást, mivel még mindig kevés helyi nyomda és kiadó küldi rendszeresen a megjelent kiadványait.

A 2010. év könyvbeszerzésének eloszlása

Időszak	Vétel	Ajándék	Köteles	Xerox	Könyv	Százalékban
I. negyedév	111	409	5		525	16,6
II. negyedév	655	309	11		975	30,8
III. negyedév	316	451	13	16	796	25,1
IV. negyedév	697	174			871	27,5
Összesen	1 779	1 343	29	16	3 167	100

Gyarapításunk az év során nem volt egyenletes, a legtöbb dokumentumot a negyedik negyedévben tudtuk beszerezni. Ebben az évben beszerzésünk 56 százaléka származott vásárlásból, 43 százaléka ajándékból, mely az előző évhez képest emelkedést mutat, míg csupán egy százaléka kötelempéldányból, mely az előző évi emelkedés után ismét csökkent.

Könyvtári állományunk legnagyobb százalékát a könyv jellegű dokumentumok alkotják. Állományunkban továbbra is a szakirodalom dominál. Ugyanakkor folyamatosan jelen van a szépirodalom iránti érdeklődés, ezt az igényt azonban ebben az évben sem tudtuk maradéktalanul kielégíteni. A szerzeményezés során szigorúan kellett figyelniünk a már meglévő *sorozatok* folytatólagos beszerzésére, a *kötelező irodalom* figyelemmel kísérésére és természetesen a kedvelt írók műveinek beszerzésére. E szempontok érvényesülése következtében háttérbe szorultak a romantikus regények, krimik, az ún. sikerkönyvek, ismert médiaszemélyiségek írásai (pedig erre is nagy a kereslet!).

Gyarapításunk 67 százaléka volt szakirodalom (2.108 db), a felnőtt szépirodalom 23 százalék (739 db), a gyermek- és ifjúsági irodalom (320 db) pedig 10 százalék.

2010-ben 5.926 darab könyvet töröltünk állományunkból, összesen 533.366 forint értékben. Tervszerű állományapasztás következtében 4.300 darabot, elhasználódás végett 1.600 darabot, és behajthatatlan követelés okából mindössze 26 darab könyvet kellett selejtezni. A fölőmpéldány jegyzékekről 18 intézmény 682 darab könyvet választott további hasznosításra. Az állományunkból kivont dokumentumok közül a Zala Megyei Önkormányzat Gyermekotthona számára 127 darab, a Zala Megyei Kórház Pszichiátriai Osztálya számára 163 darab könyvet ajándékoztunk. 67 darab állományunkból kivont ajándék könyvhöz jutott még a burgenlandi Alsóór község könyvtára a

*A Deák Ferenc Megyei Könyvtár dokumentumállományának alakulása
(Kistérségi állományok nélkül)*

Dokumentumfajta	2009. december 31.		2010. évi gyarapodás		2010. évi törlés		2010. december 31.	
	darab	forint	darab	forint	darab	forint	darab	forint
Könyv	229 037	102 034 163	3 167	5 886 800	5 926	533 366	226 278	107 387 597
Bekötött folyóirat	8 832	2 189 064	159	225 300			8 991	2 414 364
Hanglemez LP	3 656	367 776			8	3 580	3 648	364 196
CD lemez	2 191	4 719 992	63	153 686	7	22 135	2 219	4 851 543
Hangkazetta	837	196 150					837	196 150
Hangskönyv (kazetta)	4 383	286 370					4 383	286 370
Videokazetta	1 774	4 163 521			15	34 669	1 759	4 128 852
Programlemez	197	452 191					197	452 191
CD-ROM lemez	421	2 150 145	1	3 000			422	2 153 145
DVD	446	753 582	1	990	8	34 482	439	720 090
DVD-ROM-lemez	27	172 700					27	172 700
Mikrofilm	440	163 467					440	163 467
Metszet	5	7 160					5	7 160
Összesen	252 246	117 656 281	3 391	6 269 776	5 964	628 232	249 673	123 297 825

OLVASÓ- ÉS TÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT

(Gyermekolvasó-szolgálat külön fejezetben is)

Személyi feltételek

Az Olvasó- és tájékoztató szolgálat létszáma 2010-ben – a korábbi évekhez hasonlóan – a szolgáltatások zökkenőmentes biztosításához minimálisan szükséges szinten volt. Június 1-jétől két fővel kevesebb munkatárs dolgozott a szolgálatban, s ezt a nehéz helyzetet a zenei könyvtáros szeptember elejétől kezdődő tartós betegszabadsága még tovább fokozta. Ugyancsak júniustól 1 fő önkéntes segítette a szolgálat munkáját, aki szeptembertől 4 órás helyettesítő állást tölt be. Szintén szeptember 1-jétől 8 órás állásban helyettesít egy tájékoztató könyvtáros, akinek szakképzettségére és felkészültségére nagy szükség van. Amennyiben a helyzet megkívánta, 2010-ben is bevontuk az olvasószolgálati munkába más csoportok munkatársait, figyelembe véve azt, hogy a más területen dolgozók is erősen túlterheltek.

Tárgyi és technikai feltételek

A TIOP-1.2.3 pályázatnak köszönhetően számítógépparkunk felszereltsége komoly minőségi változáson esett át a korábbi évekhez képest. Ez a minőségi fejlődés a gyorsabb és hatékonyabb elektronikus szolgáltatásaink biztosításának alapvető feltétele. Számítógépeink rendszeres karbantartásáról ebben az évben is folyamatosan gondoskodtunk, meglévő számítógépparkunk minél jobb kihasználására törekedtünk. Olvasószolgálatunk jelenleg öt szolgálati géppel rendelkezik, a számítógépes katalógusok használatára és a hét internetezésre alkalmas gépünk egyaránt jól felszerelt, napjaink igényeinek megfelel. Hozzánk került egy többfunkciós (fénymásoló, fax, nyomtató) kommunikációs berendezés, illetve egy A/3-as méretű dokumentum-szkenner is, ezek komoly mértékben emelik szolgáltatásaink hatékonyságát és színvonalát.

2010-ben jelentős változáson esett át a felnőtt olvasóterem bútorzata: barátságosabbá, kényelmesebbé tettük ezt a szolgáltatási területet, amely jelenleg többfunkciós közösségi szintériként funkcionál.

A helyismereti gyűjteményben kialakításra került az az átjáró ajtó, amelyen keresztül – egy külső lift elkészülte után, melynek a tervei már készen vannak – a mozgáskorlátozottak meg tudják közelíteni a mosdóhelyiséget.

SZOLGÁLTATÁSOK

Dokumentumszolgáltatás, tájékoztatás, irodalomkutatás

2010-ben is nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a felnőtt könyvkiválasztó térben olyan könyvek közül válogathassanak olvasóink, melyek tartalmi és formai szempontból is megfelelőek. A tartalmi szempontból elavult könyveket a szépirodalom, valamint egyes szakok anyagából leválogattuk, s a megfelelő példányszámok figyelembevételével ezeket törlésre készítettük elő, illetve a duplumraktárban helyeztük el. Ebből adódóan ebben az évben a duplumba átsorolt könyvek száma 3.382 darab volt. Elsősorban tartalmi okok, valamint elhasználódás miatt törlésre adtunk az FR-állományból 1.189 dokumentumot, az olvasóteremből 71 darabot. Az olvasóterem állománya komoly „vizsgálaton”, átválogatáson esett át, ebből az állományból törlésre váró, arra előkészített kötet 1.001

darab. Átsorolásra, más állományrészben elhelyezésre kerülő dokumentum 517 darab. Folytatódott a duplumraktárban tárolt állomány átvizsgálása is: folyamatosan egyeztetjük a duplumszámok alapján kinyomtatott címlistát a polcon lévő könyvekkel

Ezek a listák a selejtezéshez is támpontot nyújtanak. A kettőnél több példányban meglévő, tartalmilag elavult, a kölcsönzési forgalomban kevésbé vagy egyáltalán részt nem vevő kötetekből 1-1 példányt törlésre küldünk, így helyet biztosítunk más könyvek számára. Az év során a duplumraktár állományából összesen 1.200 kötet került törlésre.

A polcokon lévő „elhasználódott” könyvek száma folyamatosan csökken. Időről időre áttekintjük az egyes területek könyvállományát, s azokat, melyeket nem tudunk újakkal pótolni, próbáljuk mihamarabb beköttetni.

A nyári zárás alatt ebben az évben is a helyismereti állomány területén történt nagy változás. Pillanatnyilag a mozgáskorlátozottak nagy hányada nem tudja intézményünket megközelíteni. Ennek a helyzetnek az orvoslására már elkészültek a tervek, s ezt figyelembe véve történt meg az alagsori mosdóhelyiség felújítása a mozgáskorlátozott WC kialakításával, s a helyismeret egyik falán kiépítésre került a későbbi bejárati ajtó. Könyvek pakolása, polcszerelés, majd ezek visszaállítása a korábbi helyre – ezek a munkafolyamatok jó részét kitöltötték a nyári zárás időtartamának. A kölcsönzőtérben kiemelt figyelmet szenteltünk a könyvek jelzetelesének; folyamatosan javítottuk, pótoltuk azokat, amelyek olvashatatlanná váltak.

Az őszi időszakban, a bútorok cseréje, s egy kényelmes olvasósarok kialakítása miatt az olvasótermi állományból jelentős számú könyvet válogattunk le, melyek adatainak figyelembevételével (tartalmilag elavult-e, hány darab van belőle könyvtárunkban, s azok milyen állapotban vannak) törlésre illetve átsorolásra készítettük elő ezeket.

A korábban elnyert TIOP pályázat alapján – az RFID rendszer bevezetéséhez – a kölcsönzésbe bevont állományok dokumentumait el kell látnunk RFID-tagekkel. A munkafolyamat első fázisaként a felnőtt és gyermek szabadpolcos kölcsönözhető állomány beragasztását végeztük el. Komoly szervezést és odafigyelést igénylő munka volt, a nagyszámú dokumentum azonosítását, szükség esetén kötészetre illetve törlésre való küldését is elvégeztük ezeken az állományrészekben. Ez a munka a további gyűjtemények és raktárak állományával ez évben is folytatódik.

Kintlévőségeink behajtása komoly terhet ró ránk, mert a második félévtől a fizetési meghagyások kibocsátása átkerült a közjegyzői kamarához. A korábban megszokott bírósági ügymenetet csak az első félévben alkalmaztuk: 12 személy esetében kértük a területileg illetékes bíróságot fizetési meghagyás kibocsátására, melynek eredményeként 4 olvasó rendezte tartozását, 11 dokumentumot hoztak vissza vagy fizettek ki. A közjegyzőkhöz benyújtott fizetési meghagyási eljárás folyamatát még nem dolgoztuk ki, komoly mérlegelést kíván annak eldöntése, hogy milyen tartozási összeg felett fordulunk ehhez az eszközöz, hiszen a legalacsonyabb közjegyzői díj 5.000 forint. A dokumentumszolgáltatás alapvető feladatunk, saját állományból azonban egyre kevésbé tudjuk az igényeket kielégíteni: könyvtárközi kölcsönzéssel, saját építésű, illetve az interneten elérhető adatbázisok ajánlásával, ezek anyagának felhasználásával, közvetítésével igyekszünk az állományunkban meglévő hiátusokat kitölteni. A gyűjteményes művek analitikus feltárása szintén nélkülözhetetlen számunkra. Az újonnan beszerzett dokumentumok analitikája mellett folytattuk a korábbi, még fel nem tárt dokumentumok részletező feltárását is.

Irodalomkutatást olvasói kérésre 10 nagy témában végeztünk. A jobb visszakereshetőség és a korábbi találatok felhasználása céljából folytattuk a könyvtár által végzett irodalomkutatások eredményeinek számítógépes rögzítését.

Elektronikus szolgáltatások

2010-ben is fontos feladat volt a könyvtár honlapjának gondozása, ezen a módon is tájékoztattuk az olvasókat az aktualitásokról és változásokról, felhívtuk figyelmüket rendezvényeinkre. A sikeres

TÁMOP pályázatnak köszönhetően mind szerkezetében, mind tartalmában egy sokkal tetszetősebb, informatívabb honlap-tervezetet dolgoztunk ki, melyhez komoly együttgondolkodásra volt szükség. Az új honlapot várhatóan 2011 tavaszán „üzemelik be” a fejlesztők, a frissítésekről és a karbantartásról már nekünk kell gondoskodni.

Statisztikai adataink jól mutatják, hogy a személyes használatok csökkenése mellett folyamatosan magas a távhasználatok száma. Ezt a területet még kiemeltebben kell kezelnünk, hiszen az olvasók egyre célzottabban keresik a dokumentumokat, látogatják az intézmények honlapjait.

Közkedveltté vált a havi rendszerességgel szerkesztett *elektronikus hírlevél*, melyben értesítjük olvasóinkat a legfrissebb eseményekről, érdekesebb hírekről, találkozókról, vetélkedőkről. Olvasóink *skype*-on is elérhetik könyvtárunk tájékoztató szolgálatát, melynek segítségével ingyenesen hívhatnak bennünket az interneten keresztül, vagy kaphatnak felmerülő kérdéseikre gyors választ üzenetváltással. Olvasószolgálatunk e-mailen történő megkeresése továbbra is népszerű, főleg hosszabbítási kérelmek futnak be hozzánk, naponta több is, de egyéb kérések teljesítése is gyorsabb ezen a csatornán keresztül. Könyvtárunk friss beszerzéseit a *Könyvajánló* rovat recenziói segítségével népszerűsítjük, külön a szép- illetve szakirodalmat.

Helyben használható adatbázisaink (Complex DVD-Jogtár, Európa Szerver, EBSCO-adatbázisok) kihasználtsága nagyon változó volt: igen népszerű a jogi adatbázis; az EBSCO-adatbázisokat gyakran használják látogatóink, bár erre továbbra is hatással van az, hogy viszonylag magas szintű angolnyelv-ismeretet igényel, ennek ellenére egyre ismertebb és kedveltebb olvasóink körében. Az elmúlt évben is előnyben részesítették használóink azokat az adatbázisokat (pl.: MATARKA), amelyek sok esetben teljes szöveggel is tartalmazzák a cikkeket, nem csupán azok bibliográfiai adataival segítik a kutatómunkát. Kedvelt adatbázis a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár „Irodalmi kritikák, tanulmányok” adatbázisa, s a Britannica Hungarica on-line változata szintén nagyon hasznos segéd-eszköz, rendkívül gazdag anyaga és felhasználóbarát keresőfelülete egyre népszerűbb az olvasók és a könyvtárosok körében.

Ebben az évben is gondoztuk saját, könyvtárunk honlapjáról elérhető adatbázisainkat: a *Folyóiratok a Zala megyei közgyűjteményekben* című internetes adatbázis aktualizálását, rendszeres karbantartását 2010-ben a partnerkönyvtárakkal együttműködve végeztük; gondoztuk a *Zalai életrajzi kislexikon* internetes változatát (*Nevezetes Zalaiak*), elvégeztük a szükséges javításokat, kiegészítéseket. Tovább folytattuk a *MATARKA (Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa)* építését, a *Pannon Tükör* és a *Hévíz* további számainak bevitelével.

Folyóiratok

Használat szempontjából a napilapok és folyóiratok tavaly is kiemelt helyet foglaltak el. 2010-ben könyvtárunkban 300-féle folyóiratról válogathattak olvasóink, ebből két folyóirat, a *Biztonsági Szemle* és a *KorFa* elektronikusan érkezett. Előfizetett és ajándékba kapott lapjaink mellett rendszeresen megkaptuk a Könyvtárellátótól 22 határon túli magyar folyóirat példányait. Elektronikus folyóiratunk (*DFMK-Hírlevél*) ismertsége napról napra nő, a havonta megjelenő, aktuális információkat, olvasmányajánlókat tartalmazó periodikumnak az elmúlt évben már 155 interneten feljelentkezett megrendelője volt. (Az *Olvasó Lurkóról* és a *Gyermekkönyvtári információról* a Gyermekolvasó-szolgálat című fejezetben számolunk be.)

Előjegyzés

Már a korábbi években is folyamatosan magas volt az előjegyzések száma, de a 2010-es évben megnőtt ez a szám. 1.283 alkalommal vettünk fel dokumentumra előjegyzést, (2009-ben 1.203 alkalommal!). Ez a magas szám is mutatja, hogy mennyire korlátozottak a lehetőségeink a beszerzésnél

a példányszámok tekintetében, hiszen csak 1-2 példányban tudjuk a könyveket, esetleg CD-ket beszerezni, holott sokkal többre lenne szükség. Könyvtárunk állományából 952 (2009-ben: 854) esetben, a kistérségi állományból 331 (2009-ben: 349) alkalommal jegyeztünk elő dokumentumot. Folytatódott az a tendencia, hogy a népszerű irodalom és a sikerkönyvek vezetik az „előjegyzési” listát, a szakirodalom ilyen irányú „keresettsége” érezhetően háttérbe szorult. Az előjegyzések kiértékelésénél egyre többen kérik az e-mailes értesítés küldését. Az előjegyzések több mint 90 százalékát teljesíteni tudtuk.

Könyvtárközi kölcsönzés

Könyvtárközi kölcsönzés	száma		teljesítése		eredetiben		másolatban		elektronikusan	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Beérkezett kérések	704	573	683	573	558	500	79	22	46	51
Küldött kérések	299	285	278	285	190	238	38	38	50	34

A könyvtárközi kölcsönzés anyagi terhei az olvasók szempontjából – a magas postaköltségek miatt – jelentősen megemelkedtek. Ez megmutatkozott a kérések számában is, 2010-ben a tavalyinál kicsit kevesebben kértek ilyen úton dokumentumot. A más könyvtárak által tőlünk kért könyvek száma is csökkent. A határidők betartatása továbbra sem egyszerű, bár mióta a könyvtárközi kölcsönzéssel kikölcsönzött dokumentumra is késedelmi díj vonatkozik, a kirívó esetek száma jelentősen csökkent. A kölcsönzés adminisztrációja elektronikusan történik. Az ilyen módon történő teljesítés egyre ismertebb, s a számok alapján egyre népszerűbb is: a skype-szolgáltatást igénybe véve gyorsabban és olcsóbban teljesíthetők a kérések.

Könyvtárhasználók képzése

2010-ben is folyamatos igény mutatkozott a 20 órás lakossági alapfokú internet használati tanfolyamok iránt: 4 tanfolyamon 26 fő sajátította el a mindennapi életben jól használható ismereteket. Az interneten való keresést-böngészést, az elektronikus levelezés rejtjelmeit tanítottuk meg a jelentkezőknek, sőt az elektronikus ügyintézés alapjaival is megismerkedhettek. Az internetes vásárlás, elektronikus bankolás, e-Learning, egészséggel kapcsolatos információk keresése, letöltése szintén a tanfolyam tananyagába tartozott.

Kistérségi szolgáltatásként kisebb településeken is megszerveztük ezeket a tanfolyamokat. A siker nem maradt el. Egyértelműen népszerűnek mondhatók e kurzusok, folyamatosan jelentkeznek rá olvasóink.

Könyvtárbemutató foglalkozások, könyvtári gyakorlat

Ebben az évben is tartottunk könyvtárbemutató foglalkozásokat, főleg a középiskolák első éves, illetve általános iskolák 8. osztályos tanulói számára. Bemutattuk könyvtárunk szolgáltatásait, gyűjteményünket, megismertettük őket a számítógépes katalógus használatával. Folytattuk a virtuális könyvtárhasználati foglalkozások népszerűsítését, 2010-ben 3 középiskolai osztály számára állítottunk össze feladatsort, melyek megoldása a gyermekek számára nem okozott nehézséget, s a „játékos tanulás” e formájának fogadtatása is rendkívül kedvező volt. Az ilyen típusú programok számát szeretnénk még tovább bővíteni, s megragadni minden lehetőséget arra, hogy ez a korosztály újra az aktív könyvtárhasználók jelentős részét képezze. A főiskolai hallgatók könyvtári gyakorla-

tának vezetése szintén feladatunk volt: rendszeresen fogadtuk a Berzsenyi Dániel Főiskola könyvtár szakos hallgatóit.

GatewayUK, EU információs sarok

A nyelvtanulás és a turisztikai információk továbbra is olvasóink érdeklődésének középpontjában állnak. A British Council Magyarországról való kivonulásával e szervezet támogatási kerete megszűnt, emiatt – a könyvtár dokumentum-beszerzésre fordítható anyagi kondícióinak függvényében – továbbra is szükséges e területen egy jelentős állománybővítést végrehajtani.

Az EU-sarok kiemelt anyaga át- illetve besorolásra került a kölcsönözhető állományba. Az Európai Unióval kapcsolatos folyóiratokat és segédleteket továbbra is az olvasók rendelkezésére bocsátjuk, tájékoztatási munkánkban pedig a Bruxinfo és az Európa Szerver adatbázisát még gyakrabban használjuk.

Zenei gyűjtemény

A zene iránt érdeklődő olvasóinkat próbáltuk még hatékonyabban kiszolgálni. Kedvezőbb, jobban hozzáférhető lett a gyűjtemény anyagának elhelyezése; az esztétikusabb, zárható, vitrines szekrényekben elhelyezett állományból könnyen válogathatnak látogatóink. Továbbra is tapasztaljuk, hogy olvasóink számára e tényezőknél még fontosabb az újabb zenei CD-kínálat (s ugyanígy a DVD-kínálat is!) s mivel e dokumentumok számát nem bővíthettük a kívánt mértékben, ez a látogatottsági és kölcsönzési adatokban jól tükröződik.

	2008	2009	2010
Látogatók száma	4 034	2 659	1 544
Kölcsönzött CD-k száma	2 531	1 512	1 073
Kölcsönzött hanglemezek száma	31	-	19
Kölcsönzött DVD-k száma	1 753	1 734	1 430

2010 első felében folytatódott a hagyományos lemezek analitikus feltárása. A zenei könyvtáros végezte a kistérségi ellátás audiovizuális dokumentumainak feldolgozását is, ez a munka szeptembertől tartó betegszabadsága miatt a feldolgozó munkatársakra hárult. Készítettünk zenei műsorösszeállításokat, ajánló jegyzékeket a március 15-i, illetve anyák napi műsorokhoz. DVD illetve DVD-ROM-jegyzéket állítottunk össze, melyek hasznos segédletnek bizonyultak. A hangoskönyvek jegyzékét 2010-ben is kiegészítettük az új beszerzésekkel.

Helyismereti gyűjtemény

Helyismereti gyűjteményünkben ebben az évben is folytatódott a helyismereti szempontból fontos könyvek és kurrens folyóiratok beszerzése, analitikus feltárása; sajtófigyelése. Folyamatosan gondoztuk a *Zalai életrajzi lexikon*, a *Keresztury Dezső bibliográfia és a Zalaegerszeg bibliográfia és kronológia* adatait tartalmazó adatbázist. Előkészítettük a rögzítéshez a Nádas Péterről szóló bibliográfiai adatbázis anyagának második részét.

- A Zala Megyei Önkormányzat a 2010-es évet Asbóth Sándor emlékévvé nyilvánította. Ehhez kapcsolódóan vetélkedőt szerveztünk a megye középiskolásainak *Keszthelytől Buenos Airesig – Asbóth Sándor nyomában* címmel. Tizenöt induló csapatnak állítottunk össze feladatlapot két fordulóban. A beérkezett megoldásokat értékeltük, a döntőt pedig Keszthelyen rendeztük meg. A verseny szeptemberben indult és december közepén ért véget.

- Elvégeztük *Keresztury Józsefnek* a korabeli zalai sajtóban megjelent írásaiból készülő kiadvány szerkesztési munkálatait.
- *Péntek Imréről* tanulmánykötet kiadását tervezi *Zsávolya Zoltán*, a PPTE docense. Ezt a munkáját egy rendkívül alapos bibliográfiai összeállítással segítettük.
- A *Keresztury Irodalmi Kör* rendezvényeihez szükség esetén képanyagot kerestünk, irodalomkutatást készítettünk.
- Folytatódott a *Nádas Péter Gyűjtemény* anyagának feldolgozása.
- A Szlovák Tudományos Akadémia Világirodalmi Intézete január 27-én nemzetközi konferenciát rendezett Pozsonyban. Ezen *Nádas Péter írásművészetének közép-európai kontextusa* címmel cseh, lengyel, szlovák és magyar nyelvű előadások hangzottak el. Könyvtárunk és a Nádas Gyűjtemény részéről *Mitől messzire? – Nádas Péter műveinek befogadása Nyugat-Európában és a tengerentúlon* címmel tartott előadást dr. Gyenes Imre, a Nádas Gyűjtemény kezelője. E konferenciáról ismertetések jelentek meg a pozsonyi *Új Szó*, *Kalligram*, a magyar *Korunk* és a *Lettre* című folyóirat hasábjain. A pozsonyi Pátria Rádió interjút készített az előadóval.
- 2010 júniusában *Bazsányi Sándor*, a Pázmány Péter Tudományegyetem oktatója keresett fel minket és kérte segítségünket. A Gyűjtemény idegen nyelvű részét (angol, német) tanulmányozta készülő munkájához. A könyv az év végén jelent meg „...*testének temploma...*” *Erotika, irónia és narráció Nádas Péter prózájában* címmel, a Műút-könyvek sorozatban.
- A Zalai Közgyűjteményi Napokat idén az Magyar Olajipari Múzeum szervezte. Október elején itt is képviseltettük magunkat egy Nádasról szóló előadással, melyről a Zalaegerszeg című lap önálló cikkben számolt be *Pánczél Petra: Diskurzus Nádas műveiről* címmel.

Forgalmi adatok

Érvényes regisztrációval rendelkező olvasók száma

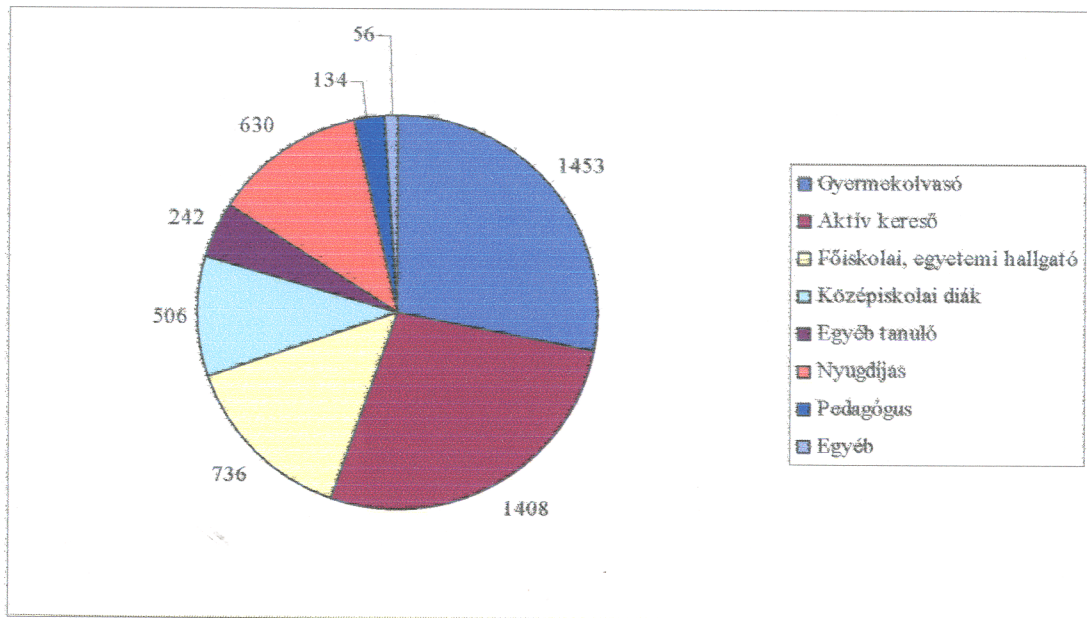
Év	Felnőtt	Gyermek	Összesen
2008	4 292	1 717	6 009
2009	3 829	1 629	5 458
2010	3 502	1 453	4 955

(Az aktív könyvtárhasználók száma 5.270 volt, ugyanis a beiratkozott olvasók számához hozzáadódik a könyvtárat alkalmasszerűen használók, vagyis a napijegyesek száma: 134.)

Az alábbi táblázatban a 2010. évre érvényes regisztrációval rendelkezők számát tüntettük fel az egyes kategóriák szerint. Összehasonlításként a 2008-2009. évi adatok is láthatók.

Év	Gyermek-olvasó	Aktív kereső	Főiskolai, egyetemi hallgató	Középiskolai diák	Egyéb tanuló	Nyugdíjas	Pedagógus	Egyéb
2008	1 717	1 606	828	643	393	591	196	54
2009	1 629	1 538	683	490	297	620	163	38
2010	1 453	1 408	736	506	242	630	134	56

Az érvényes regisztrációval rendelkező olvasók kategóriánkénti megoszlása

A táblázat adataiból egyértelműen kitűnik, hogy az érvényes regisztrációval rendelkező olvasók száma csökkent. Ennek legfőbb oka az az évek óta tapasztalható tendencia, hogy a személyes könyvtárhasználók száma egyre kevesebb, viszont a távhasználatok száma magas. Az olvasók elég komoly hányada, így a középiskolások, felsőfokú intézmények hallgatói már célzottan „kutatnak” a megadott kötelező illetve ajánlott irodalom után; előbb az on-line katalógusokban tájékozódnak, s csak abban az esetben keresnek fel bennünket személyesen, ha a dokumentum megtalálható a könyvtárban.

Az érvényes könyvtári tagsággal rendelkezők számához viszonyítva a diákok aránya a korábbi évekhez hasonlóan még mindig magas volt, 54 százalék. Ezt természetesen továbbra is figyelembe kell vennünk az állománygyarapításnál, de ugyanígy a rendezvények szervezésénél is. A főiskolai és egyetemi hallgatók inkább a vizsgaidőszakokban keresnek meg bennünket, s mivel továbbra sem tudjuk biztosítani a kellő példányszámot a keresettebb művekből, gyakori az előjegyzés és a könyvtárközi kölcsönzés.

**Könyvtárhasználat
(Összesített adatok)**

	2008	2009	2010
Személyes használat	76 428	69 805	58 820
Kölcsönzött dokumentumok száma	126 667	125 944	118 785
Helyben használt dokumentumok száma	44 640	60 128	58 180
Internethasználat helyben	4 290	4 185	2 877
Távhasználat/telefon, fax, e-mail	15 207	16 422	14 265
Internet + on-line katalógus távhasználat	262 100	264 140	265 120
Előjegyzések száma	785	1 203	1 283
Könyvtárközi kölcsönzések száma	829	1 003	858
Referenz kérdések száma	16 950	16 870	16 210

A kölcsönzött dokumentumok megoszlása, (zárójelben a 2009. évi adatokat tüntettem fel):

▪ Gépi kölcsönzés	88 788	(95 474)
▪ Helyben kölcsönzés	29 460	(28 680)
▪ Másolt dokumentumok száma	1 479	(1 790)

Az internet, illetve on-line katalógus távhasználat megoszlása:

▪ On-line katalógus	51 300	(50 100)
▪ Honlap + adatbázisok	212 840	(212 000)

A személyes használat évek óta csökkenést mutat, ezzel szorosan összefügg a kivihető dokumentumok számának csökkenése. Növekedett viszont a helyben használt dokumentumok száma, ami részben a könyvtárat alkalmoszerűen használók viszonylag magas számával magyarázható, részben intenzívebb használattal.

Az internetet helyben használók száma jelentősen csökkent. Ennek oka, hogy a lakosságnak egyre nagyobb része rendelkezik otthoni internetes hozzáféréssel, így könyvtárunk szolgáltatását ők már nem veszik igénybe. Olvasóink internethasználati szokásait a következőképpen jellemezhetjük: leginkább böngésznek, szörföznek a világhálón, sokan kifejezetten az elektronikus levelezés miatt járnak hozzánk, és a gyakoriság sorrendjében csak ezután következik a tanulási célú használat.

Rendezvények

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a *Keresztury Irodalmi Kör* közös rendezvényei:

- Január 28-án immár harmadik alkalommal került sor könyvtárunkban a *Keresztury szavalógálára*, mellyel a *magyar kultúra napja*, valamint Keresztury Dezső, városunk nagy szülőtte, a magyar művelődéstörténet jeles képviselője előtt tisztelegtünk. Rendezvényünkön középiskolás tanulók szavaltak Keresztury Dezső versei közül.
- Február 23-án a Keresztury Irodalmi Kör vendégeként *Cséby Géza* költő, műfordító járt könyvtárunkban. Bemutattuk *Sors-címerkép* című könyvét, mely lengyel származású édesanyja családjának állít emléket.
- Április 7-én *Szeglet Lajosné* nyugdíjas tanár tartott előadást *Széchenyi István emlékezete – 150 éve halt meg a legnagyobb magyar* címmel a Keresztury Irodalmi Kör tagjainak.
- Június 8-án rendeztük a *Keresztury Dezső dedikál* című kötet bemutatóját.
- Szeptember 28-án került sor *Farkas Boglárka: Befejezetlenül* című könyvének bemutatójára. A találkozón közreműködött *Kelemen Lajos* író.
- November 17-én vendégünk volt *Besenczi Árpád* Jászai-díjas színművész, a Hevesi Sándor Színház igazgatója.
- December 15-én *Karácsonyi meglepetés* címmel bensőséges hangulatú műsorral örvendeztettük meg vendégeinket. A rendezvény színfoltjaként a *Canterina* kamarakórus előadását hallgathatták meg. Közreműködött: *Czegő Teréz* és *Bálint Péter* színművész.

Egyéb rendezvények:

- Február 12-től 28-ig *Férfiak és nők* címmel kiállítást rendeztünk régi képek, képeslapok felhasználásával a felnőtt kölcsönzötérben. A tárlóban februárban *Fekete Istvánra* emlékeztünk könyvei, képei és írásai felhasználásával.
- Február 25-én *Kiss Gábor* a Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete érdeklődő tagjainak tartott előadást könyvtárunk muzeális dokumentumairól.
- *Irodalmi élet a peremvidéken* címmel február 25-én könyvtárunkban bemutatkozott az *Életünk* című folyóirat. Vendégeink *Dr. Bokányi Péter*, *Dr. Fűzfa Balázs*, *Péntek Imre* valamint a *Pannon Írók Társaságának* tagjai voltak.

- A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a TIT Öveges József Ismeretterjesztő és Szakképző Egyesület közös szervezésében négy előadásból álló tavaszi csillagászati előadássorozat zajlott könyvtárunkban. Februártól májusig havonta egy alkalommal gyűlt össze a csillagászat iránt érdeklődő közönség, hogy *Bánfalvi Péter* előadásait meghallgassa. A nagyszerű rendezvény-sorozat február 24-én indult, ekkor *Helyünk a Világegyetemben* címmel képzeletbeli utazáson vehettünk részt a Naprendszeren át a csillagközi térben és a galaxisok világában. Az előadások után – derült égbolt esetén – lehetőség volt távcsöves bemutatásra is.
- 2010. március 5-én a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója alkalmából szakmai tanácskozásra gyűltek össze a megye könyvtárosai *Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe* címmel. Vendégünk volt *Fehér Miklós*, a Könyvtári Intézet munkatársa, előadásokat tartottak a megyében dolgozó hálózati munkával foglalkozó könyvtárosok.
- Március 22. és 31. között került sor az *Internet Fiesta* programjaira. Március 22-én „*Látod? Nem látod? Na látod!*” című előadásával *Gergán Gábor*, könyvtárunk munkatársa vezetett be minket a Photoshop rejtelseibe. Március 25-én *László Marianna*, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület Zala Megyei Szervezetének vezetője tartott előadást középiskolásoknak az internetes vásárlásokról. A Fiesta idején adatbázis-bemutatókat, honlapismertetőket tartottunk az érdeklődőknek, valamint egy óra ingyenes internethasználatot biztosítottunk.
- Március 23-án 18 órai kezdettel *Vekerdy Tamás* gyermekpszichológus *Gyermekek, óvodák, iskolák* címmel tartott nagy sikerű előadást könyvtárunkban. A program szervezője a *Madárfa Waldorf Iskola* volt.
- Húsvét közeledtével régi húsvéti képekből és népi locsolóversekből készítettünk kiállítást *Vízbevető hétfő* címmel. Olvasóink örömmel fogadták a szívderítő képeket és versiket.
- *Frédéric Chopin* születésének 200. évfordulójára a tárlóban elhelyezett emlékkiállítással hívtuk fel olvasóink figyelmét. A témával kapcsolatos könyvek, képek, rövid szövegek mellett sokan megálltak.
- Április 14-én, könyvtárunk és a *Kaffka Kollégium* közös rendezvényén *Széchenyi Istvánról* emlékeztünk meg.
- Április 26-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete tartotta taggyűlését könyvtárunkban. Vendégünk volt *Gerő Gyula*, a *Magyar könyvtártörténeti kronológia, 996-2007* című nagyszabású kötet összeállítója.
- *Nevek üzenete – Keresztnevek és családnevek tükrében* címmel április 27-én tartottunk író-olvasó találkozót *Kiss Gábor* számítógépes lexikográfus, nyelvész, a Tinta Kiadó igazgatójával.
- Az *Egerszeg Fesztivál* keretében május 13-án *Németh János* keramikusművész művészeti albumának bemutatójára került sor könyvtárunkban.
- Május 26-án a *Nagyítás* című társadalmi-kulturális hetilap mutatkozott be könyvtárunkban. Meghívott vendégeink a lap szerkesztői, munkatársai, *Csontos János*, *Brém-Nagy Ferenc*, *Szárás Miklós György* és *Péntek Borbála* voltak.
- A Millecentenáriumi Közalapítvány, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a Zala Megyei Levéltár szervezésében került sor június 1-jén *Végh Ferenc: Egerszeg végvár és város a 17. században* című könyvének bemutatójára, mely a *Zalaegerszegi Füzetek* sorozatának 10. darabja. A könyvet bemutatta *Dominkovits Péter* történész-levéltáros.
- 2010. október 4. és 10. között szerveztük meg az *Országos Könyvtári Napokat*. Ebben az évben a családdal kapcsolatos előadások, kiállítások, találkozók kerültek a figyelem középpontjába.
 - Október 4-én *A család ma más – a patchwork család* címmel tartott előadást *Gaál Boglárka* családterapeuta. Ehhez a témakörhöz kapcsolódva összeállítottunk egy kiállítást *Régi családi fényképek* címmel, melynek megnyitójára a találkozó előtt került sor.
 - Október 5-én *Könyvtári tájékoztató futás* címmel játékos vetélkedőt tartottunk középiskolásoknak. Az információkeresés különböző módjait kellett alkalmazni a feladatok megoldásához, a gyermekek nagyon élvezték a programot.

- Ugyanezen a napon késő délután *Legyen Ön is tudatos vásárló!* címmel vetítéssel egybekötött előadást tartott *László Marianna*, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület Zala Megyei képviselője.
- Október 7-én *Balogh Zoltán: A Hévízi-tó kálváriája egy orvos szemével* című könyv bemutatóját tartottuk, ahol gr. *Klebersberg Éva*, a *Fenntartható Fejlődésért Alapítvány* elnöke és *Németh János* Munkácsy-díjas keramikusművész is közreműködött.
- Október 10-én, a Könyves Vasárnapon az alábbi különlegességekkel vártuk olvasóinkat:
 - *Gyógyító növények. Éder Katalin* dietetikus bemutatóval egybekötött előadása. A találkozót követően gyógynövényes pogácsákat, szendvicseket illetve gyógyteákat kóstolhattunk meg az érdeklődők.
 - *Koronczi Éva: Fényember* című könyvének bemutatója, beszélgetés az írónővel.
 - Képes beszámoló az *El Camino (Szent Jakab útja) zarándokútról*. Vetítéssel egybekötött előadást tartott *Koronczi István*.
 - A *Kutyakölykök* táncos produkciója.
- Folyamatos programok vasárnap délelőtt:
 - Ismerkedj meg a könyvkötés fortélyjaival, technikájával, vegyél részt az egyes munkafolyamatokban, készítsd el saját jegyzet-könyvedet a könyvtár mini restaurátorműhelyében! Segítőtárs: *Cserhalmi Henriette* restaurátor, könyvkötő és *Katona Pálné* könyvkötő.
 - Ingyenes beiratkozás – ingyenes internethasználat a délelőtti folyamán!
 - Vasárnapi könyvkölcsönzés!
 - Kiadványaink népszerűsítése ajánló bibliográfiák segítségével.
 - Zenei TOTO kitöltése a délelőtti folyamán, minden résztvevő ajándékot kapott.
 - Könyvvásár az állományból kivont könyvekből.
- Október 20-án újra indult *Bánfalvi Péter* csillagászati sorozata, ez alkalommal az előadás *A Hold és meghódítása* címet kapta.
- November 11-én került sor a *Pamięć – Emlékezés: Lengyel menekültek Magyarországon 1939–1946* című könyv bemutatójára. Vendégünk volt *Grzegorz Łubczyk*, a Lengyel Köztársaság korábbi magyarországi nagykövete.
- November 24-én folytatódott csillagászati sorozatunk. *Bánfalvi Péter Utazás idegen tájak égboltja alatt* címmel tartotta meg ezt az igazán látványos és érdekes bemutatót.
- December 15-én, az őszi csillagászati sorozat utolsó találkozására került sor. *Bánfalvi Péter Magyar nevek az égbolton* címmel a bolygókon és holdakon található magyar vonatkozású helyekről és a magyar nevű kisbolygókról tartott telt házas előadást.

GYERMEKOLVASÓ-SZOLGÁLAT

Forgalmi adatok

Beiratkozott olvasók	1 453
Könyvtárhasználók	18 987
Személyes használat	17 104
Távhasználat	1 883
Kölcsönzött dokumentumok	23 741
ebből helyi kölcsönzés	5 937
másolt dokumentum	68
Olvasótermi látogatók	5 030
Helyben használt dokumentumok	24 044
ebből kölcsönzőteremben használt	19 096
Olvasóteremben használt (könyv + folyóirat)	4 948
Internethasználók	320
Előjegyzések	77
Referenz kérdések	4 140
Napközis csoportok száma	
2008/2009. tanév	29
2009/2010. tanév	26
2010/2011. tanév	31
Felső tagozatos csoportok száma	
2008/2009. tanév	6
2009/2010. tanév	5
2010/2011. tanév	4
Óvodás csoportok száma	
2008/2009. év	2
2009/2010. év	5
2010/2011. év	4
Csoportok száma összesen	
2008/2009. tanév	33
2009/2010. tanév	36
2010/2011. tanév	39
Levelezős játék csapatai	
2008/2009. tanév	54
2009/2010. tanév	51
2010/2011. tanév	60

Összehasonlító adatok a gyermekkönyvtár munkájáról

	2008	2009	2010
Beiratkozott olvasók	1 717	1 629	1 453
Könyvtárhasználók	17 878	19 534	18 987
ebből távhasználat	817	1 275	1 883
Kölcsönzött dokumentumok	18 717	26 023	23 741
Előjegyzések száma	62	91	77
Olvasótermi látogatók	5 256	5 358	5 030
Helyben használt dokumentumok	13 662	22 395	24 044
Internethasználók száma	1 131	1 324	320
Nemhagyományos dokumentumok használata CD-ROM (alkalom)	13	0	5
A használók száma	234	0	96
Irodalomkutatások	17	7	5
Referenzs kérdések	2 966	4 247	4 140
Kiállítások	21	22	24

A gyermekkönyvtár rendezvényeit jellemző adatok

Rendezvények megnevezése	Száma			Résztevők		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Óvodásoknak tartott foglalkozások	8	11	10	83	165	154
Könyvtárbemutató foglalkozások	14	15	8	256	329	177
Napközis csoportos foglalkozások	173	205	212	4 163	4 273	3 430
Tanórák a könyvtárban	36	7	0	966	175	0
Levelezős játék csapatai	54	52	60	270	260	300
Egyéb foglalkozások (10-15 éveseknek)	24	12	18	954	480	565
Író-olvasó találkozók, előadások	3	6	15	200	396	973
Összesen	312	308	323	6 892	6 078	5 599

Kiemelt rendezvények

- *A mese útja – Boszorkány hava – Százarcú Boszorka* rendezvényei.
 - Február 1. Boszorkányos rajz- és boszorkánykellék-készítő megyei verseny eredményhirdetése. Az Apáczai ÁMK Könyvtárával közös program – 90 résztvevő (1–6. osztály) – 17 iskolából 202 rajz, 10 boszorkánykellék.
 - Február 15. Boldizsár Ildikó: Boszorkányos mesék – író-olvasó találkozó; *A boszorkány lányai* című rendhagyó könyvtári foglalkozás – 82 résztvevő.
 - Február 20. Boszorkányos Mesefa-pályázat eredményhirdetése. Vendég: Kelemen Gyula énekmondó – 75 résztvevő.

- Március 12. *Nógrádi Gábor* író-olvasó találkozója a Belvárosi Magyar Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Petőfi Sándor Székhelyiskolában a *Petőfi-iskolanapok* keretében – 50 résztvevő.

- Az *Internet Fiesta* 2010. gyermekkönyvtári rendezvényei:
 - Március 23. – www.apaczaizeg.hu – *Boszorkány hava – Zalában*. Honlapbemutató foglalkozás 3. osztályosoknak.
 - Március 24. – www.meseutja.hu – *Tündérektől az Óperenciáig a Mese útján*. Honlapbemutató foglalkozás 4. osztályosoknak.
 - Március 25. Startlap/gyerek. A tematikus kereső bemutatása és alkalmazása a gyakorlatban 3. osztályosoknak.
 - Március 30. *Kalandra fel!* – Fiesta-totó fiúknak.
 - Március 31. *Tavaszi virágkereső* – Fiesta-totó lányoknak.
- *József Attila versmondó verseny*. Városkörnyéki döntő. (március 22. – 15 versmondó 8 iskolából, 21 résztvevő).
- *A mese születése*. Meseíró és mesemondó kisdíjak versenyé. Az Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnáziummal közös rendezvény (május 3. – 12 pályázó).
- *Barangolás a gyermekirodalomban*. Megyei levelezős játék záró rendezvénye, a Dózsa György Általános Iskolával közös rendezvény (május 7. – 33 versenyző, 40 résztvevő).
- A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete Könyvtárának tavaszi továbbképzése iskolai és gyermekkönyvtárosoknak (május 12. – 45 résztvevő).
 - „*Mentés másként – avagy új utakon az olvasás?*” Előadó: dr. Fűzfa Balázs egyetemi docens (Savaria Egyetemi Központ).
 - Amikor *A mese útja* Zalába érkezett. A mese útja – Boszorkány hava – Százarcú boszorka olvasásnépszerűsítő programsorozat értékelése. Előadó: Matusné Gáll Éva programkoordinátor.
- 81. Ünnepi Könyvhét és 9. Gyermekkönyvnapok rendezvénye. Író-olvasó találkozó. Vendég: Tölgyesi Livia író (június 3. – 50 résztvevő).
- „*Összefogás a könyvtárakért! Összefogás az olvasókért!*” Országos Családi Könyvtári Napok programjai:
 - *Zabszalma* együttes műsora (október 5. – 92 résztvevő).
 - „*Könyves Vasárnap*” rendezvényei (október 10. – 232 résztvevő).
 - „*Játsszunk együtt!*” Társasjáték és családi TOTÓ. Játékmesterek: Fejesné Szabó Piroska és Tóth Renáta gyermekkönyvtárosok.
 - „*Családi körben*” című Mesefa-pályázatunk jutalmazása. Vendég: Ziránó Bábszínház (*Pulcinella kertészkedik*).
 - Kézműves játszóház – természetjátékok. Foglalkozásvezető: Pintér Györgyike tanárnő.
- *Zalai gyermekkönyvhetek* 2010. megyei könyvtári programjai:
 - *Ady Endre versmondó verseny* (november 15. – 21 versmondó 30 résztvevő).
 - *Őrizd meg a tehetségedet? Légy boldog és sikeres!* Író-olvasó találkozó. Vendég: Nógrádi Gábor és Nógrádi Gergely (november 16. – 58 résztvevő).
 - *Engem szeress! A kamaszoknak a szerelemről – másképp!* Író-olvasó találkozó. Vendég: Sohonyai Edit (november 17. – 50 résztvevő).
 - *Lábita Színház* bemutatója. *Csernik Szende* lábbábos műsora (november 18. – 118 résztvevő).
 - *Királylány születik*. Író-olvasó találkozó. Vendég: dr. Boldizsár Ildikó (november 24. – 62 résztvevő).
 - *Matyész és Lilla*. Író-olvasó találkozó. Vendég: Tölgyesi Livia (november 26. – 59 résztvevő).

- *Hóvilág*. Kelemen Gyula verses-zenés műsora (december 2. – 67 résztvevő).
- A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely és a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézetének Könyvtára őszi továbbképzése könyvtárosoknak, pedagógusok, óvónőknek.
 - *A történetmesélés hatása lelki egészségünkre*. A paloznaki Meseterápia Központ bemutatása. Előadó: dr. Boldizsár Ildikó (november 24. – 45 résztvevő).

Másképp – máshogyan! Olvasásfejlesztés új médiapedagógiai módszerekkel (Integrációs foglalkozások programjai)

- Október – november
Játsszunk mesét! – drámafoglalkozások. Foglalkozásvezető: *Kocsis Eszter* drámapedagógus.
 - *A tücsök és a hangya* (október 25. – 33 résztvevő)
 - *A rút kiskacsa* (október 26. – 25 résztvevő)
 - *A vén kutya* (október 28. – 28 résztvevő)
 - *Táltos Meseműhely* (november 11. – 27 résztvevő)
- November – december
Karácsony csillaga – kézműves ajándékkészítés. Foglalkozásvezető: *Zsirainé Kulcsár Mária*, népi kismesterségek oktatója.
 - *Advent csillaga* (november 29. – 25 résztvevő)
 - *Mézeskalács illata* (november 30. – 28 résztvevő)
 - *Karácsonyi üdvözlét* (december 2. – 32 résztvevő)
 - *Karácsonyi képek* (december 16. – 35 résztvevő)

Cimbora klub programjai

- Cimbora klub alakuló találkozója: ismerkedés (október 1. – 15 résztvevő).
- Első közös olvasmányunk – könyvajánlások – irodalmi játékok (október 29. – 23 résztvevő).
- *Matyész és Lilla*. Beszélgetés a „szépírásról”. Vendég: *Tölgyesi Livia* író (november 26. – 28 résztvevő).
- Cimbora-karácsony ajándékkészítéssel. Vendég: *Zsirainé Kulcsár Mária*, népi kismesterségek oktatója (december 17. – 25 résztvevő).

Kiállítások

- Nevezetes események, évfordulók alkalmából könyvajánlások (24 kiállítás).

*

A gyermekolvasó-szolgálat munkáját 2010. első felében három, augusztustól négy gyermekkönyvtáros látta el: két főállású és egy részfoglalkozású felsőfokú végzettségű, valamint egy középfokú szakképesítésű könyvtáros. Áprilistól júniusig önkéntes munkásként vett részt a gyermekkönyvtári munkában Fejesné Szabó Piroska, aki augusztustól ismét visszatérhetett részfoglalkozású (helyettesítő) munkatársként. A gyermekkönyvtár vezetője a helyi szervezési-irányítási feladatokon túl a megyei gyermekkönyvtári módszertani munkát is koordinálja. A gyermekkönyvtár forgalmi adataiban – több éve enyhe, a beiratkozott olvasókkal arányos – csökkenés tapasztalható.

A beiratkozott (regisztrált) olvasók száma ugyan kis mértékben tovább csökkent, de néhány formai adat (helyben használat és a távhasználat) emelkedése azt jelzi, hogy több időt töltenek a gyermekek nálunk, ugyanakkor tovább nőtt azoknak a száma, akik telefonon vagy interneten veszik igénybe szolgáltatásainkat. A beiratkozók csökkenését egyrészt a demográfiai hullámvölgy okozza, másrészt továbbra is az a gyakorlat, hogy az ellátókerületünkbe tartozó iskolákból az első osztályosok könyvtárba kísérését a pedagógusok csak a második félévtől vállalják. Az 5. osztályban a 2008/2009-es tanévtől, a 6. osztályban pedig a 2009/2010-es tanévtől bevezetett nem szakrendszerű oktatás miatt időhiányra hivatkozva – 2008. második felétől ez a könyvtárhasználati szempontból legaktívabb korosztály hiányzik a csoportos használói körből (mindez kb. 150 gyermekolvasó távolmaradását jelenti); ők csak félévente látogatnak el hozzánk. Jelentős az egyéni internetezők számának visszaesése, ez azzal magyarázható, hogy a háztartásokban egyre inkább természetes igénygé válik az internet előfizetése.

2010-ben a körzeti óvodák érdeklődő nagycsoportosait fogadtuk könyvtári foglalkozásokra, remélve, hogy a kisgyermekek szülői-nagyszülői kísérettel egyénileg is ellátogatnak a gyermekkönyvtárba. A 11-15 évesek egyéni látogatása továbbra is kismértékű, ugyanakkor ez a – felső tagozatos – korosztály alkotja a távhasználók (internet) túlnyomó részét, azaz esetükben a hagyományos dokumentumok iránti igény csökken erőteljesen. A felső tagozatosok könyvtári foglalkozásain elsősorban az internettel kapcsolatos ismereteket gyakoroltatjuk.

A gyermekolvasó-szolgálat munkáját ebben az évben két európai uniós pályázat, a TIOP és a TÁMOP határozta meg. A TIOP pályázat keretében sor került a régi, elavult számítógépeink cseréjére, valamint a gyermekolvasó-teremhez is kapcsolódó új internetes oktatólabor kialakítására, honlapunk megújítására.

Könyvtárunknak – a TIOP pályázatnak köszönhetően – lehetősége nyílt az RFID, azaz az automatikus kölcsönzési rendszer kiépítésére. Az RFID automatikus azonosító és adatközlő technológia, ahol az adatok továbbítása RFID-címkék (tegek) és eszközök segítségével történik. Feladatunk volt 2010-ben a teljes gyermekkönyvtári kölcsönzési állomány „tegezése”, azaz azonosító címkékkel való ellátása, majd „írása” számítógépes programmal, melyet októbertől december közepéig végeztünk el. 2011-ben ez a munka a gyermek olvasótermi állomány (kézikönyvek) automatikus kölcsönzési rendszerre való alkalmassá tételével tovább folytatódik.

A TÁMOP pályázat segítségével lehetőségünk nyílt a gyermekekkel való integrációs csoportos foglalkozásokon új médiapedagógiai módszerek alkalmazására (drámapedagógia, bábozás, kézművesség, internetes bemutatók), valamint a kortárs gyermekirodalom alkotóival is találkozhattak a gyerekek író-olvasó találkozók és zenés-bábozó műsorok keretében. Új kezdeményezésünk a Cimborák klub létrehozása és rendszeres találkozóinak megszervezése, mellyel célunk a – közösségformálás mellett – a gyerekek művészeti és tudományos érdeklődésének felkeltése.

Az iskolai és versenyfeladatokhoz, könyvtári vetélkedőkhöz és az egyéni érdeklődéshez kapcsolódóan ebben az évben is nagy számban biztosítottuk a helyben lévő dokumentumok használatát, valamint az ehhez kapcsolódó tájékoztatást. Levelezős játékaink és irodalmi versenyeink a felső tagozatos korosztály olvasásfejlesztését és ismeretbővítését szolgálták, mely ugyancsak jelentős gyermekkönyvtárosi munkát igényelt. Mindemellett továbbra is intenzív olvasáspedagógiai munkát végeztünk annak érdekében, hogy a legfogékonyabbak, a kisiskolások olvasási kultúráját pozitívan befolyásoljuk a havi rendszeres foglalkozások és a csoportos kölcsönzések során. A gyermekkönyvtár megújítása, új funkcionális terek kialakítása a tervek szerint 2011-ben elkezdődik, majd könyvtárunk akadálymentesítése során tovább folytatódik.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a gyermekolvasó-szolgálat 2010. évi munkatervi feladatait időarányosan teljesítette: a hagyományos könyvtári szolgáltatások (kölcsönzés, helyben használat) mellett az elektronikus információforrások használatát is biztosította a gyerekek részére. Megvalósultak a könyvtári csoportos foglalkozások alsó- és felső tagozatosok számára, valamint az olvasásra- és könyvtárhasználatra ösztönző különféle nagyobb rendezvényeink is (versmondó versenyek, irodalmi játék, meseíró- és mesemondó pályázat, író-olvasó találkozók, médiapedagógiai és

klubfoglalkozások stb.). E programok keretében 2010-ben 99 csoporttal összesen 503 alkalommal foglalkoztunk.

2010-ben is a csoportos foglalkozások és a különböző rendezvények álltak munkánk középpontjában, hiszen a közös könyvtári élmények mindig maradandóak a gyerekek számára, és bevezetést jelenthetnek a későbbi tudatosabb könyvtárhasználathoz. Az ellátóközvetítőkhöz tartozó valamennyi általános iskolába és óvodába személyesen látogattunk el a tanév elején és tájékoztattuk a pedagógusokat gyermekkönyvtárunk szolgáltatásairól, programjairól. A második félév elején külön felkerestük az első osztályosok tanítóit. A havi rendszeres korosztályonkénti foglalkozások és nagyobb rendezvények tematikájának, valamint pályázataink felhívásának, egyéb rendezvényeink meghívójának közzétételével igyekeztünk programjainkat honlapunkon is népszerűsíteni.

A gyermekek könyvtárhasználóvá nevelése egyéni és csoportos foglalkozások keretében történt ebben az évben is. Bemutató foglalkozásokon vehettek részt a nagycsoportos óvodások, csoportos foglalkozásokon és kölcsönzéseken fogadtuk a kisiskolásokat, könyvtárhasználati foglalkozásokat tartottunk felső tagozatosoknak, valamint ún. könyvtárismereti foglalkozásokon mutattuk be az alapvető szolgáltatásokat. A környező településekről továbbra is rendszeresen jönnek hozzánk csoportok (Bocfölde, Csonkahegyhát).

2010-ben 230 könyvtárbeutatót, csoportos foglalkozást és kölcsönzést, valamint könyvtárhasználati órát tartottunk 3.761 gyermek részvételével. A Zala megyei gyerekek kiemelt rendezvényein vehettek részt, melyek ebben az évben is nagyszámú érdeklődőt vonzottak.

KIEMELT RENDEZVÉNYEK

Vetélkedők, irodalmi versenyek

A vetélkedőkön lehetőséget adtunk arra, hogy a különböző iskolák tanulói összemérhessék felkészültségüket. Hagyományosan minden évben megrendezzük a *József Attila versmondó verseny* városkörnyéki fordulóját, valamint a zalaegerszegi és városkörnyéki iskolák tanulói számára az *Ady Endre versmondó versenyt*. A vetélkedők résztvevőinek száma: 36 versenyző, 51 résztvevő.

Pályázatok

A pályázatok célja a tehetséggondozás, a kiemelkedő képességű és adottságú gyerekek értékes munkáinak felfedezése, jutalmazása és közzététele.

Az Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnáziummal közösen már hatodik alkalommal rendeztük meg *A mese születése* című meseíró pályázatot és mesemondó versenyt, melyen 12 kisdíák saját meséjét adta elő.

Olvasásnépszerűsítő Mesefa-pályázatunkat félévente hirdettük meg; *Boszorkányos Mesefa*, illetve az *Örökzöld olvasmányok* című mesefa-pályázatunk is sikeres volt, sok gyermekolvasó küldte be kedvenc könyvének rövid ajánlását boszorkányokról szóló mesékről, történetekről, illetve szülei és nagyszülei régi olvasmányairól. Mindkét pályázatot közös eredményhirdetés zárta, melyen a pályázók zsákbamacska-jutalomban részesültek és ajándékműsoron vehettek részt.

2009. április 2-án, Andersen születésnapján indult el a *Mese útja* országos program, melyhez két pályázatunk is kapcsolódott. Zala megyébe 2010 februárjában „érkezett” a mesehónap, melynek a boszorkány volt a főszereplője, s a *Boszorkány hava* nevet viselte. Gyermekkönyvtárunk is részt vett a mesehónap méltó megszervezésében további 14 közreműködő zalai (könyvtári és iskolai) intézménnyel közösen. A gyermekkönyvtárban *Boszorkány-sarok* hívta fel a figyelmet a boszorká-

nyos olvasmányokra, valamint a boszorkányokról szóló internetes oldalakra. Mesefa-pályázatunkra 2009 novemberétől boszorkányos könyveket ajánlhattak a zalaegerszegi olvasó gyermekek. A Boszorkányos rajz- és boszorkánykellék-készítő megyei pályázatot is az utolsó negyedévre hirdettük meg (az Apáczai ÁMK Könyvtárával közösen), melyre 2010. január 20-ig kértük a zalai gyerekek alkotásait.

A „*Százarcú boszorka*” jelmondat szellemében szerveződő programsorozat keretében nagyon sok pályázat érkezett (Boszorkányos Mesefa-pályázatra közel 100 írás, a Boszorkány rajz- és kellékkészítő pályázatra 89 rajz és számos boszorkánykellék).

Levelezős játék

A levelezős játék sajátos kiscsoportos foglalkozási forma, melynek során a gyerekek – önkéntes vállalás alapján – olvasmányélményeiket továbbgondolhatják, ismeretekhez juthatnak és gyakorolhatják a könyvtár- és internethasználatot.

Az *Irodalmi kalandozások* során a résztvevők játékos, inkább az olvasmányélményt továbbgondoló – mint az olvasottságot számon kérő – kreatív alkotó munkát igénylő feladatokat oldhatnak meg. Megyei játékunk célja az olvasás szeretetének elmélyítése és a rendszeres könyvtárhasználatra ösztönzés mellett az interneten található irodalmi érdekességek megismertetése. Az *Irodalmi kalandozások* játékkal a továbbiakban is az értékes szépirodalom olvasását ajánljuk a gyerekeknek. Rejtvényfüzeteket állítunk össze a könyvek feldolgozásához, a feladatok megoldásakor a könyvtári környezet, a könyvekben való bújárkodás, a könyvtár tájékoztató apparátusa, valamint az internet használata is jelentős szerepet kap. A játékot háromfordulósra terveztük ebben a tanévben is. A megyei levelezős játékokra Zala megyéből 4–5–6. osztályosok 5 fős csapatait vártuk. A feladatlapok honlapunkra is felkerülnek, lehetőséget adva arra, hogy játék közben is bárki bekapcsolódhasson. A levelezős játék záró rendezvényére a legeredményesebben szereplő csapatokat hívjuk meg. Ekkor kerül sor az ünnepélyes eredményhirdetésre és a jutalomkönyvek, apró ajándékok, oklevelek átadására.

Az irodalmi levelezős játékunkra a 2009/2010-es tanévben 29 csapat, a 2010/2011-es tanévben 31 csapat nevezett be.

Író-olvasó találkozók, drámapedagógiai és kézműves foglalkozások, irodalmi műsorok

Ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettünk a gyermekek érzelmi nevelését szolgáló foglalkozási formák (bábozás, drámapedagógiai és kézműves foglalkozások, verses-zenés műsorok, író-olvasó találkozók stb.) beépítésére a gyermekkönyvtári foglalkozások szerkezetébe. Az irodalom feldolgozását sajátos módszerekkel megvalósító foglalkozások nagyon sikeresek a gyermekek és a pedagógusok körében egyaránt.

Az olvasásfejlesztési célokat megvalósító foglalkozásokat rendszerint vendégelőadók tartják, de a gyermekkönyvtárosok a napi csoportfoglalkozások során is alkalmazzák az új médiapedagógiai módszereket (kézműves foglalkozás, szerepjátékok, bábozás, interaktív honlap és CD-ROM bemutatók stb.). Ehhez a munkához anyagi támogatást a sikeres TÁMOP pályázat jelentett. Segítségével tudtuk folytatni integrációs rendezvényeinket *Másképp – máshogyan!* címmel normál iskolába járó és csökkent értelmi képességű gyerekek közös részvételével.

A 2010. évi gyermekkönyvnapok keretében vendégünk *Tölgyesi Livia* író volt, aki új könyvét mutatta be a gyerekeknek, és felhívta a figyelmet az ehhez kapcsolódó rajz- és meseíró pályázatra.

Október 10-én került sor az *Országos Könyvtári Napok – Könyvtárak összefogása a társadalomért (Országos Családi Könyvtári Napok)* rendezvénysorozat keretében a *Könyves Vasárnap* ren-

dezevényre könyvtárunkban. A gyermekkönyvtárba látogató kis- és nagyobb gyerekeket, nagyszülőket és pedagógusokat a következő programok várták: ingyenes beiratkozás és internethasználat; kézműves játszóház; könyvtári társasjáték és rejtvényfejtés; valamint a *Pulcinella kertész-kedik* című bábműsor a Ziránó bábszínház előadásában. Ekkor került sor az „*Örököld olvasmányaink*” című Mesefa-pályázat jutalmazására. Az „*Őszi könyvtári napok*” keretében nagyszerű gyermekkoncerten, a Zabszalma együttes verses-zenés műsorán vehettek részt kisiskolás olvasóink.

November 15-től november 29-ig rendeztük meg a *Zalai gyermekkönyvhetek* programjait. A gyermekkönyvheteken került sor a *Kortárs gyermekirodalom megismertetése* című programsorozatra, mely ugyancsak TÁMOP pályázatból valósult meg.

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely szervezésében megvalósuló rendezvényekből gyermekkönyvtárunkban a következőkre került sor:

- A rendezvénysorozat megnyitóján közreműködött *Kiss Gábor* igazgató.
- *Ady Endre versmondó verseny* zalaegerszegi és Zalaegerszeg városkörnyéki 4–8. osztályosoknak.
- *Őrizd meg a tehetségedet! Légy boldog és sikeres!* Író-olvasó találkozó. Vendég: *Nógrádi Gábor* és *Nógrádi Gergely*.
- *Engem szeress! A kamaszoknak a szerelemtől – másképp!* Író-olvasó találkozó. Vendég: *Sothonyai Edit*.
- *A Lábita Színház* bemutatója, *Csernik Szende* lábbábos műsora.
- *Királylány születik.* Író-olvasó találkozó. Vendég: *dr. Boldizsár Ildikó*.
- *Matyész és Lilla.* Író-olvasó találkozó. Vendég: *Tölgyesi Livia*.
- *Hóvilág – Kelemen Gyula* verses-zenés műsora.

A nagyobb rendezvényeinkhez kapcsolódó programjainkon 33 alkalommal 1.538-an vettek részt.

Egyéni foglalkozás a gyermekolvasókkal

A statisztikai adatokból kitűnik, hogy a helyben használt dokumentumok (a helyben használat és kölcsönzés) száma ebben az évben jelentősen emelkedett.

A felső tagozatosok gyakran kaptak az iskolában olyan feladatot, amelyet a könyvtárban kézikönyvek vagy az internet segítségével oldhattak meg. Sokszor kértek olvasóink gyorstájékoztatót, ami csupán egyetlen vagy néhány kérdés megválaszolására irányult. A könyvtárunk és más intézmények által indított levelezős játékok, különböző versenyfeladatok megoldásához is nélkülözhetetlen a könyvtár információs bázisa.

Bár egyénileg kevesen használták hangzós dokumentumot, a csoportos CD-ROM és honlap-bemutató foglalkozásaink is érdekesek a gyermekek számára, melyeken egyénileg is felfedezhetik a digitális tartalmakat. 2010-ben kilenc foglalkozáson 210 gyermek ismerkedett a CD-ROM-okkal és az internettel. A háztartások internet-ellátottságának folyamatos növekedése következtében az egyéni internetezők száma jelentősen csökkent 2010-ben. Az egyéni internethasználók száma 2010-ben 320 fő volt.

PR-tevékenység a gyermekkönyvtárban (A gyermekkönyvtár közönségkapcsolatai)

A gyermekkönyvtár hatékony munkavégzése szempontjából elengedhetetlen a vonzáskörzetébe tartozó oktatási és művelődési intézményekkel való együttműködés. Évek óta jó a kapcsolatunk a város és városkörnyék óvodáival, általános iskoláival, a művelődési intézményekkel, a Zala Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete Könyvtárával. Közös programok szervezésével, a feladatok összehangolásával és megosztásával, egymás segítségével hatékony az együttműködésünk a város

másik két nagy könyvtárával, a József Attila Városi Könyvtárral és az Apáczai ÁMK könyvtárával, illetve a megyében működő gyermekkönyvtárakkal.

A rendezvényeink megvalósulásához szükséges anyagi fedezetet ebben az évben is pályázat útján nyertük (Nemzeti Kulturális Alap), illetve kiegészítő támogatást kértünk és kaptunk alapítványoktól: a Zalai Gyermekek és Ifjúsági Közalapítványtól és Zalaegerszeg Város Önkormányzatától. A gyermekkönyvtár jelentősebb eseményeiről 2010-ben is tájékoztattuk a megyei napilapot, a helyi televíziót, rádiót és publikáltunk a Zalai Könyvtári Levelezőben.

A 2005 májusában elindított *Olvasó Lurkó* (szerkesztő: *Tóth Renáta*) című havi folyóiratunkat, mely a 7-11 éves korosztálynak nyújt tájékoztatást könyvekről, olvasásról, gyermekkönyvtárunk programjairól, 2010-ben is a tanév folyamán havonta megjelentettük. A folyóirat honlapunkról is elérhető: <http://www.dfmk.hu/~gyerek/link8.html>.

Faliújságunkon a gyermekkönyvtár életéről, programjairól, pályázatainkról tudósítottuk olvasóinkat. Rendszeresen könyvkiállításokat állítottunk össze, melyekkel nevezetes eseményekre, évfordulókra hívtuk fel a figyelmet. Megszerkesztettük a 2010. évi gyermekkönyvhét Zala megyei programismertetőjét, meghívókat készítettünk nagyobb rendezvényeinkre.

Az *Egyszervolt.hu* gyermekportál programajánlójában a megyei gyermekkönyvtár, valamint a Zalai Gyermekek Könyvtáros Műhely tagjainak programjait is havonta közzé tesszük.

A gyermekkönyvtár-történeti album elkészítéséhez ez évben is folyamatosan gyűjtöttük a gyermekkönyvtárunkról megjelent cikkeket.

Szakmódszertani tevékenység

Megyei módszertani munkánkat a Zalai Gyermekek Könyvtáros Műhely keretében végezzük. A Műhely a megyei gyermekkönyvtárak módszertani gondozását végzi, elsősorban a közös munkák összehangolása, valamint továbbképzések és tapasztalatcserék szervezése útján.

2010-ben is megjelentettük nyomtatott és online formában is a *Gyermekek Könyvtári Információ (GYI)* című hírlevelünket (szerkesztő: *Oláh Rozália*), melynek célja a gyermekekkel foglalkozó könyvtárosok munkájához kapcsolódó szakirodalmi papíralapú és elektronikus információk (cikkek, internetes források stb.) közös összegyűjtése és terjesztése. A *Gyermekek Könyvtári Információkat (GYI)* hírlevél formájában negyedévente eljuttatjuk minden zalai gyermekkönyvtárhoz a ZALATÁR levelezőlistán keresztül. A legfrissebb hírlevél az MKE Gyermekek Könyvtáros Szekciójának honlapján is olvasható (<http://www.gykszekcio.eoldal.hu>), valamint honlapunkról is elérhető: <http://www.dfmk.hu/~gyerek/link8.html>.

A honlapunkról ugyancsak elérhető *Olvasó Lurkó* című gyermekkönyvtári folyóirat lapszámait a városi gyermekkönyvtárosok számára is, akik – saját könyvtárukra vonatkozó információkkal kiegészítve – szabadon terjeszthetik a megye gyermekolvasói körében.

A Zalai Gyermekek Könyvtáros Műhelyen belül megvalósuló együttműködés szép példája *A mese útja – Boszorkány hava – Százarcú Boszorka* megyei programsorozat megvalósítása, melyben 14 zalai iskola és könyvtár vett részt.

A Tarkaforgó 23. (*Hunyadi Mátyás, a jégen választott király* című) módszertani kiadványunkhoz az anyaggyűjtést elvégeztük, a szerkesztési munkálatok befejezése után kerül sor a megjelentetésre.

Továbbképzések, tapasztalatcserék

A megváltozott információs környezetben kiemelt feladatunknak tekintjük a gyerekek érzelmi intelligenciájának és kreativitásának fejlesztésére irányuló új mediapedagógiai módszerek könyvtári alkalmazásának, valamint az olvasásfejlesztés új lehetőségeinek elméleti és gyakorlati bemutatását.

E célok megvalósítása érdekében a következő megyei továbbképzéseket, műhelyértekezleteket szerveztük 2010-ben:

- Tavaszi megyei továbbképzés (május 12. – 38 résztvevő)
 - „*Mentés másként*” – *avagy új utakon az olvasás?* Előadó: dr. Fűzfa Balázs egyetemi tanár (Nyugat-Magyarországi Egyetem Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet).
 - Amikor a „*Mese útja...*” Zalába érkezett. A *Boszorkány hava – Százarcú Boszorka* rendezvénysorozat értékelése. Programkoordinátor: Matusné Gáll Éva könyvtáros (Zalaegerszeg, Apáczai ÁMK Könyvtára).
- Őszi megyei továbbképzés (november 24. – 45 résztvevő)
 - A gyermekkönyvheti rendezvénysorozat keretében tartottuk az őszi továbbképzést iskolai és gyermekkönyvtárosok, valamint pedagógusok számára a következő programmal:
 - *A mese gyógyító ereje az élet különböző szakaszaiban.* A paloznaki Meseterápia Központ képes bemutatása. Előadó: dr. Boldizsár Ildikó író, mesekutató.

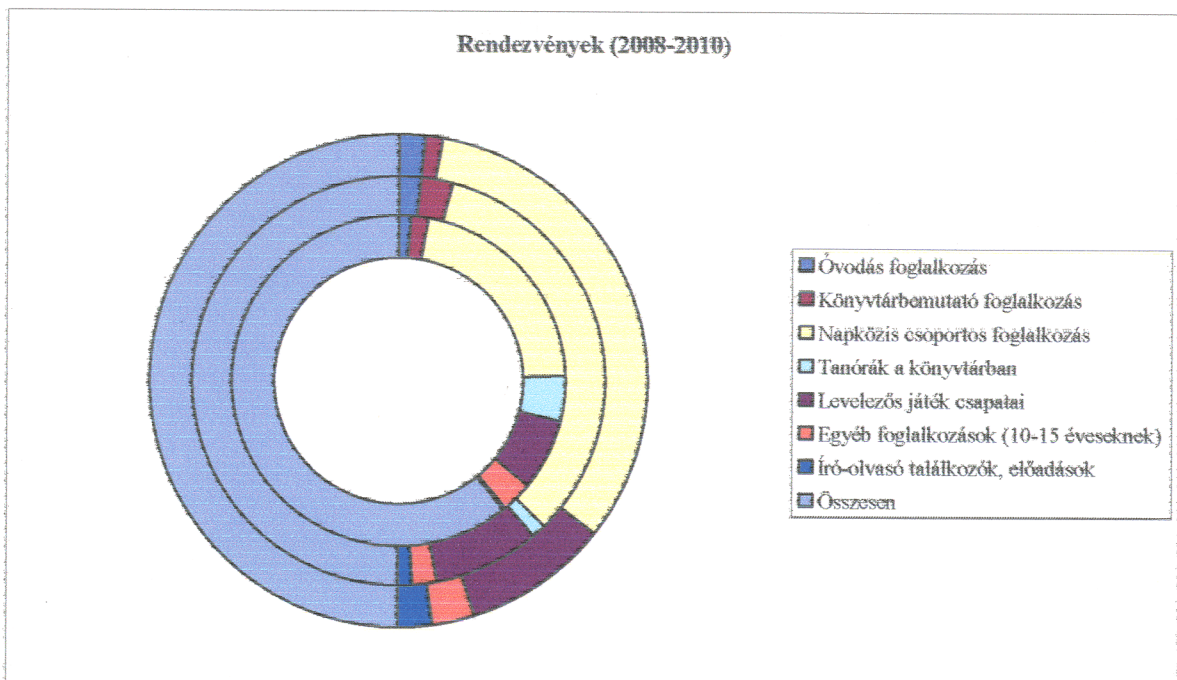
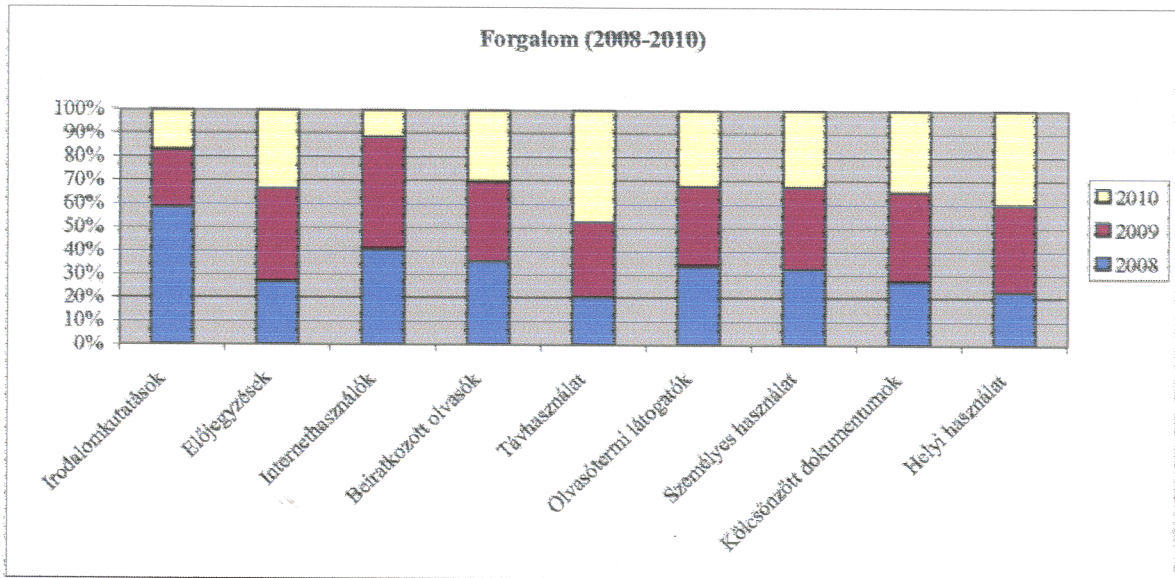
Szeptember elején rendeztük meg a műhelytagok részvételével a szokásos „tanévnyitó értekezletet”, melyen sor került az előző tanév munkájának értékelésére; az új tanév programjainak összehangolására; a közös munkák, levelezős játékok, könyvtári vetélkedők, pályázatok stb. megbeszélésére, valamint a 2010. évi zalai gyermekkönyvhét előkészítésére.

A megyei továbbképzések mellett a Műhely tagjai közül többen ellátogattak az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciója és Zala Megyei Szervezete programjaira. Gyermekkönyvtárunk vezetője mint vezetőségi tag vesz részt az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának munkájában.

A november 15–29-ig zajló Zalai Gyermekkönyvheteket műhelymunkában szerveztük meg a városi gyermekkönyvtárosok és a hálózatgondozó-módszertanos kollégák közreműködésével. A programsorozat keretében a megye 16 könyvtárában 45 rendezvényre (irodalmi versenyek és előadások, író-olvasó találkozók, kézműves foglalkozások, báb- és verses-zenés műsorok stb.) került sor. A zalai könyvtárak vendégei voltak az idei gyermekkönyvhéten: *Bátky András* író; dr. *Boldizsár Ildikó* író, mesekutató; *Csondor Kata* író; *Iski Szilvia* író; *Nógrádi Gábor* író; *Nógrádi Gergely* író; *Sohonyai Edit* író; *Tölgyesi Livia* író; *Lábita Színház*; *Lukács Sándor* előadóművész; *Nagy M. Katalin* mesélő; *Kelemen Gyula* előadóművész; *Kardos József* tanár; *Lengyák István* ny. pedagógus; *Óriné dr. Bilkei Irén* történész.

2010-ben is eleget tettünk mentori feladatainknak: segítséget nyújtottunk a főiskolai hallgatók szakmai gyakorlatának teljesítéséhez, tantárgyi és szakdolgozataik elkészítéséhez.

Összehasonlító diagramok a gyermekkönyvtár munkájáról

MEGYEI ÉS KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÁSOK

Az intézmény hálózati központ szerepköréből adódóan feladatkörünkbe tartozik a megyei könyvtárhálózatba tartozó könyvtárak szakmai tevékenységének összehangolása és segítése, valamint a többcélú kistérségi társulásokkal kötött megállapodás alapján a mozgókönyvtári feladatel-látás.

E tevékenységet közvetlenül a módszertani, hálózatgondozói és fejlesztési szolgálat munkatársai (három főfoglalkozású könyvtáros és egy részfoglalkozású rendszerszervező) végzi az intézmény igazgatójának irányításával, de az intézmény más részlegeinek munkatársai (szerzeményező és fel-dolgozó csoport, gazdasági szervezet) is részt kapnak a megyei és kistérségi feladatok ellátásában. A szakmódszertani, gyermekkönyvtári munkában az olvasószolgálat munkatársai is közreműköd-nek az igazgatóhelyettes irányításával; ezenkívül kötetzeti munkát is végzünk a hálózat számára.

MEGYEI SZOLGÁLTATÁSOK

A könyvtárak együttműködésének szervezése

A megyei hálózatgondozói rendszer működtetésének jogi háttérét az 1997. CXL. törvény, és az 1998. évi 29. számú közgyűlési határozat biztosította.

A gyermekkönyvtári szakmódszertani és szervezési munkát a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely keretében látjuk el.

Intézményünk 2010-ben is rendszeresen tartotta a kapcsolatot a nyilvános könyvtári szolgáltatást biztosító helyi önkormányzatok képviselőivel, a polgármesterekkel és a jegyzőkkel. Felhívtuk a fi-gyelmüket a könyvtárakat érintő jogszabályokra, ajánlásokra, szükség esetén szakmai tanácsokkal láttuk el őket.

Az önálló intézményi működést választó nyilvános könyvtárak számára nyújtott szolgáltatásaink: módszertani gondozás, szaktanácsadó tevékenység, statisztikai adatszolgáltatás, helyismereti- és közhasznú információszolgáltatás, rendezvények, szakmai továbbképzések szervezése, kiadványok készítése (e feladatokat később részletezzük).

Intézményünk az egész megye területén intézte a *könyvtárak közötti együttműködés szervezését*. A községek számára a megye hat városi könyvtárával (Hévíz, Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zala-egerszeg, Letenye) együttműködve végzünk szolgáltatásokat, az önkormányzatokkal kötött meg-állapodások alapján. A városi könyvtárak vezetőivel évi három alkalommal munkaértekezletet tar-tunk, amelyen megvitatjuk az aktuális tennivalókat. Az értekezleten készült emlékeztetőt eljuttattuk minden résztvevőnek, hogy ezzel is megerősítsük az ott elhangzottakat. A könyvtárak közötti kap-csolatrendszer erősítéséhez hozzájárult az internetes levelezés (elsősorban a ZALATÁR könyvtári levelezőlistán keresztül) és a hírlevelek is.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai az év folyamán számos alkalommal keresték fel a megye településeit az intézmény gépkocsijával, a legtöbbet a mozgókönyvtári ellátásban részesülő 30 települést, de a városi könyvtárakat is a közös projektek szervezése, rendezvények, kiadványok kiszállítása alkalmával.

A megye 257 települése közül csak két kicsi faluban nincs könyvtári szolgáltatás (Iborfia, Sé-nye). A többi településen vagy *nyilvános könyvtár fenntartásával*, vagy *könyvtári szolgáltatás megrendelésével* biztosította a helyi önkormányzat a könyvtári szolgáltatást a lakosság számára. A községekben a könyvtári szolgáltatások megvalósulását továbbra is a központi ellátási formák (elsősorban a mozgókönyvtári ellátás, illetve az ellátórendszer) és a hálózatgondozói tevékenység

összekapcsolása segítette. Ennek anyagi háttérét a mozgókönyvtári normatíva, helyi önkormányzati források, és a megyei önkormányzat 2,4 millió forint támogatása biztosította.

Zala megye 245 könyvtárral rendelkező községe közül 2010-ben már csak 10 volt önállóan szerzeményező nyilvános községi könyvtár, 6 nyilvános községi könyvtár ellátórendszeri szolgáltatást vett igénybe, a legtöbb (229) település a mozgókönyvtári ellátást választotta.

Ellátórendszer esetében a községi önkormányzatokat terhelte a szolgáltatás és a dokumentum-beszerezés költsége: 4 település a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtártól, 2 település a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtártól rendelte meg a szolgáltatásnak ezt a formáját.

Mozgókönyvtári ellátás esetén a szolgáltatás a kistérségek által lehívott normatív támogatásból valósult meg. A megye valamennyi többcélú kistérségi társulása felvette feladatai közé a mozgókönyvtári ellátást. Így ez a szolgáltatási forma az elmúlt 5 évben egyre népszerűbbé vált a megyében: 2005-ben öt, 2006-ban nyolc nagykanizsai kistérséghez tartozó település ellátási formája volt; 2007-ben 160 község, 2008-ban 215 község, 2009-ben 222 község, 2010-ben 229 község rendelte meg a kistérségi könyvtári ellátást.

Szolgáltató könyvtár	Mozgókönyvtár	Ellátórendszeri	Hálózatgondozás	Ellátott települések összesen
Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely	29	4	3	36
Városi Könyvtár, Lenti	50			50
Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa	41	2	3	46
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	50			50
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	30		1	31
Fáklya Műv. Közp. és Könyvtár, Letenye	24		2	26
Festetics Műv Közp. és Könyvtár, Hévíz	5		1	6
Összesen	229	6	10	245

A megyei könyvtár fontos szerepet játszik a megyeszékhely lakosságának ellátásában is. Ennek összehangolására intézményünk együttműködik Zalaegerszeg nyilvános könyvtárai mellett a város felsőoktatási könyvtáraival és szakkönyvtáraival is. A szerzeményezés összehangolásának célja elsősorban a felsőoktatási hallgatók kiszolgálásának biztosítása.

A megye 10 városában összesen 13 önkormányzati fenntartású könyvtár működött, köztük Zalaegerszegen négy könyvtár is: a Deák Ferenc Megyei Könyvtár mellett egy városi (József Attila Városi Könyvtár) és kettő településrészi könyvtár (Apáczai ÁMK Könyvtára, Izsák ÁMK Könyvtára).

Nemzetiségi könyvtári ellátást a horvát nemzetiség részére továbbra is a tótszerdahelyi báziskönyvtár (amely jelenleg már mozgókönyvtári szolgáltatóhely) végez. Ezt a tevékenységet felügyeljük és szaktanáccsal segítjük. Az Országos Idegennyelvű Szakkönyvtár támogatásával a megyei könyvtárban is kialakítottunk egy horvát állományrészt, amelynek irodalomjegyzékét eljuttatjuk a horvát nemzetiségi könyvtárakhoz. A cigány nemzetiség ellátását a megyei könyvtár báziskönyvtárában az olvasószolgálat keretei között folytatjuk.

Az elmúlt évben is folyamatos szakmai kapcsolatban voltunk a Könyvtári Intézettel és a szakmai szervezetekkel. Elsősorban a statisztikai adatszolgáltatás, a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetése, a továbbképzések szervezése folytán dolgoztunk együtt. Részt vettünk a Könyvtári Intézet, az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, valamint a Nemzeti Erőforrás Minisztérium által szervezett szakmai napokon, konferenciákon.

Statisztikai adatszolgáltatás, érdekeltségnövelő támogatás

2010 elején feldolgoztuk és továbbítottuk a zalai könyvtárak statisztikai adatlapját az egységes kulturális statisztikai rendszerbe. A települési könyvtárak mellett a felsőoktatási és a szakkönyvtárak statisztikai adatszolgáltatásának megszervezése is a megyei könyvtár feladata volt.

Az országos adatszolgáltatás mellett táblázatos formában elkészítettük a megyei statisztikai összesítést és a címjegyzéket is. Erre nagy szükség volt, hiszen hetekig dolgoztunk a könyvtárak statisztikai jelentéseinek javításán, pontosításán, a hiányzó adatok pótlásán. 2010 májusában megjelent a zalai települési könyvtárak statisztikai adatait tartalmazó *TEKE* című kiadványunk, amelyet könyvtárunk honlapján is elérhetővé tettünk. A statisztika alapján elemző tanulmányt is készítettünk, amelyet a *Zalai Könyvtári Levelező* 2010. évi 1. számában jelentettünk meg.

Az *érdekeltségnövelő támogatás* igénybevétele érdekében februárban összegyűjtöttük és feldolgoztuk a megye nyilvános könyvtárainak elmúlt évi dokumentum-beszerzésre fordított összegeiről készült igazolásokat. A jogszabálynak megfelelően táblázatban foglaltuk össze az adatokat és elküldtük a Könyvtári Intézetbe. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium a nyár folyamán tette közzé döntését a támogatásról: 24 önkormányzat 10.119 ezer forint támogatást nyert el.

Könyvtárunk már novemberben megkezdte a 2011. évi statisztikai adatszolgáltatás előkészítését. A forgalmi adatok méréséhez szükséges munkanaplókat és beiratkozási naplókat eljuttattuk a könyvtárakba és felhívtuk a figyelmet a kötelező adatszolgáltatásra és a határidőkre.

Nyilvános Könyvtárak Jegyzéke, szakfelügyelet

2010-ben is figyelemmel kísértük a zalai könyvtárakat a *Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén*. Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot a Könyvtári Intézet e területért felelős munkatársával. A változásokat a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Könyvtári Osztálya és a Könyvtári Intézet évente megjelenteti a Kulturális Közlönyben, valamint a <http://www.ki.oszk.hu/nyilvanos> URL címen kereshető adatbázisban is nyomon követhető.

Azoknak az önkormányzatoknak, amelyek úgy döntöttek, hogy szolgáltatóhelyet működtetnek a továbbiakban, és egy nagyobb könyvtártól rendelnek meg szolgáltatásokat, kérelmezniük kellett a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékéről való törlést. Intézményünk munkatársai segítették ezeket a képviselő-testületeket e határozat meghozatalában. 2010 végén Pacsa város is kérte nyilvános könyvtárának törlését a jegyzékről, mivel a továbbiakban mozgókönyvtári szolgáltatás megrendelésével kívánja a szolgáltatást biztosítani a településen. 2010 végén már csak 30 könyvtár szerepelt a nyilvános könyvtárak jegyzékén, köztük egy megyei, 12 városi, 13 községi, egy felsőoktatási és 3 szakkönyvtár.

Továbbra is segítjük a megyében a szakértői és a szakfelügyeleti vizsgálatok lebonyolítását. A városi könyvtárakkal közösen figyelemmel kísérjük a vizsgálatok intézkedési tervében megfogalmazott feladatok megvalósulását.

2010-ben összesen 14 szakfelügyeleti vizsgálatra és 5 utóvizsgálatra került sor, a nyilvános könyvtárak mellett mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek működését is tanulmányozták a szakfelügyelők. Könyvtárunk részt vett a vizsgálatok előkészítésében, segítve a szakfelügyelők munkáját, és figyelemmel kísérte az intézkedési tervekben megfogalmazott feladatok végrehajtását.

Pályázatok

A korábbi évekhez hasonlóan a megyei könyvtár továbbra is felhívta a figyelmet a megjelenő új pályázatokra, valamint módszertani segítséget nyújtott a pályázatok megírásában. Ezenkívül könyvtárunk számos olyan pályázaton is indult, amelyben együttműködött a megye más könyvtáraival.

Nemzeti Kulturális Alaphoz benyújtott pályázatok:

- Restaurálásra 61 600 Ft
- Könyvtártörténeti kiadvány előkészítésére 330 750 Ft
- Őszi könyvtári napok Zala megyei rendezvényeire 1 977 945 Ft

Európai uniós pályázatok:

- 2010. év végén lezárult a *TIOP-1.2.3/08/01 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudásdepó-Expressz”* pályázat megvalósítása. A záró elszámolás azonban a következő év március végéig elhúzódik.
- 2010. július 1-jén indult el egy 77.044.830 Ft értékű megyei projekt (amelyből 25.037.354 forint a megyei könyvtár keretösszege). A *TÁMOP-3.2.4/08/1 „Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében* pályázat megvalósítása során a korábban létrejött konzorciummal dolgozunk együtt: városi könyvtárak (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) és a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára. A projektben együttműködünk községi önkormányzatokkal, kistérségi társulásokkal és iskolákkal is. A pályázat lehetővé teszi a honlapunk, elektronikus katalógusunk, adatbázisaink fejlesztését, olvasásnépszerűsítő programok, képzések szervezését is, valamint a községi és iskolai könyvtárak bekapcsolását a közös katalógusokba.

Informatikai háttér

Továbbra is elvégeztük a NIIF HBONE-központ feladatait, folyamatos felügyelettel biztosítottuk a csatlakozó intézmények internetkapcsolatát. A nyilvános könyvtári és közgyűjteményi hálózat számára elláttuk a rendszergazda feladatát, folyamatos tanácsadást, üzemeltetési és alkalmazási segítséget nyújtottunk. Előfizettünk a különböző adatbázisokra (pl. Complex CD-DVD jogtár) és segítettük a TextLib integrált rendszer működését.

2010-ben a TIOP pályázatunk anyagi támogatásával megvalósult a TextLib integrált rendszer fejlesztése, új lehetőségekkel bővült az olvasószolgálati modul, valamint az on-line szolgáltatások; bevezetésre került a kistérségi modul, amely az intézménytől könyvtári ellátást megrendelő mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek állomány-nyilvántartását szolgálja. A szolgáltatóhelyeken beüzemelt munkaállomások az interneten csatlakoznak a megyei könyvtár TextLib szerveréhez. A jövőben így a katalógusfunkció mellett bevezethető lesz az elektronikus kölcsönzés is a községekben. Mindez nagy előrelépést fog jelenteni a községek számára, hiszen négy éven belül minden településen egy száz százalékban nyilvántartott és feldolgozott könyvtári állomány lesz megtalálható. Ugyanakkor láthatóvá és kereshetővé válik a rendszerben a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és valamennyi ellátott település állománya is a használok számára. Így ha valakinek szüksége van bármilyen dokumentumra, a keresőmezőbe beírva megtudhatja, melyik könyvtárban, illetve ellátóhelyen férhet hozzá. A községi állományok elektronikus feldolgozása, illetve ennek előkészítéseként az állományellenőrzések és selejtezések elvégzése sok munkát fog jelenteni számunkra a következő négy évben.

Rendezvények, továbbképzések

A megye könyvtárainak munkáját, az olvasóközönsséggel tartott kapcsolatukat nagymértékben segítette a rendezvények szervezése. A programokról részletesen az olvasószolgálat és a gyermekkönyvtár beszámolójában szoltunk. Itt csak felsoroljuk a legjelentősebb rendezvényeket:

Megemlékeztünk többek között a költészet napjáról, a népmese napjáról. A hagyományosan megrendezett ünnepi könyvhéten és a Zalai Gyermekkönyvhetek során számos rendezvényre került sor a megyében. Ez utóbbi rendezvénysorozatokhoz programfüzetet készítettünk.

Az Internet Fiesta rendezvényein a számítógépes információszolgáltatásra és az elektronikus ügyintézés lehetőségére hívtuk fel a figyelmet.

2010. március 5-én szakmai tanácskozásra került sor a Zalaegerszegi Körzeti Könyvtár megalapításának 60. évfordulója alkalmából. A „Kistelepülési könyvtári ellátás helyzete és jövőképe” címmel megtartott rendezvényen előadásokat hallgathattak az érdeklődők, valamint az olvasóteremben elhelyezett kiállítást is megtekinthették. A rendezvényen megjelenteket Kiss Gábor igazgató, majd Bangó Béla nyugalmazott igazgatóhelyettes köszöntötte, aki 55 évig volt aktív könyvtáros. Elsőként Fehér Miklós, a Könyvtári Intézet munkatársa tartott előadást *XXI. századi könyvtári ellátás* címmel, amelyben kitért többek között a könyvtárak egyedülálló küldetésére és az internet uralta világban betöltött szerepére, a mozgókönyvtári szolgáltatások új lehetőségeire. *Sebestyénné Horváth Margit*, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa történetiségében mutatta be az elmúlt 60 év könyvtári ellátását. A program következő részében megszólaltak mindazoknak a könyvtáraknak a képviselői, amelyek a megyében részt vesznek a kistelepülések mozgókönyvtári ellátásában.

2010. április 26-án az MKE Zala Megyei Szervezete programjaként került sor a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban dr. Gerő Gyula könyvtártörténeti kronológiájának bemutatója. A programra meghívást kapott a szerző, akivel *Sebestyénné Horváth Margit* beszélgetett. A háromkötetes mű jelentősége számunkra, hogy visszakereshetők benne megyénk könyvtártörténetének jeles eseményei is.

A megyei összefogással megvalósuló rendezvények közül kiemelkedett az őszi könyvtári napok programsorozata, amely a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásából valósult meg. 2010-ben a családokat céloztuk meg. Zala megyében szinte valamennyi városi könyvtár, több községi és iskolai könyvtár is bekapcsolódott a programba, a koordinátori teendőket pedig a Deák Ferenc Megyei Könyvtár látta el. Különösen jó volt a fogadtatása a Könyves Vasárnap programjainak. A megyei média rendszeresen tudósított az egyes eseményekről. Élünk az Internet adta lehetőségekkel is, honlapunkon (www.dfmk.hu) lehetett tájékozódni a teljes megyei programról. A programokat az országos internetes oldalon (<http://osszefogas.kjmk.hu/>) is rögzítettük: 21 településen 112 zalai program volt 7.718 fő részvételével.

Dolgozóink szakmai fejlődéséhez hozzájárultak – az akkreditált képzések mellett – a különböző témában szervezett továbbképzések is (pl. az MKE Zala Megyei Szervezetének tavaszi továbbképzése, és a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely tavaszi és őszi továbbképzése). Részt vettünk a megye más könyvtáraiban és az ország különböző pontján rendezett szakmai napokon, konferenciákon és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete 42. bajai vándorgyűlésén is.

Kiadványok

Az elmúlt évekhez hasonlóan szerkesztettük és megjelentettük a könyvtári hálózat lapját, a *Zalai Könyvtári Levelező* két számát, amelynek írásai beszámolnak a megyében végzett munkáról. A lapot eljuttattuk valamennyi Zala megyei könyvtárhoz, így értesülhettek a megyei és országos szakmai programokról, a könyvtárakban folyó műhelymunkáról; a lapot a megyei könyvtár honlapján elektronikusan is elérhetővé tettük: <http://www.dfmk.hu/kiadvanyok.html>.

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely 2010-ben is kiadta a *Gyermekkönyvtári információ* című internetes módszertani hírlevelet; könyvtárunk megjelentette az *Olvasó Lurkó* című folyóiratot.

2010-ben is vállaltuk a megyei kiadványok, valamint az elosztás céljából a könyvtárhoz érkezett egyéb kiadványok eljuttatását a megye más könyvtáraiba.

Kötészet és restaurálási szolgáltatás

A hálózat tagkönyvtárai számára továbbra is vállaltuk önköltséges áron a kötetést. Egyeztettük az időpontokat a városi könyvtárak és a könyvkötészet között. Külön kérésre vállaltuk a folyóiratok, könyvek kiszállítását is.

2010-ben a kötések száma összesen 3.041 darab volt, ebből 2.594 darab volt a megyei könyvtár kiadványa. A megrendelő öt városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Letenye, Zalaegerszeg, Zalaszentgrót) valamint a Zala Megyei Önkormányzat, a Magyar Nemzetiségi Tájékoztató Intézet Lendva (Szlovénia), a Zala Megyei Pedagógiai Intézet dr. Kovács Lajos Könyvtára, a Zrínyi Miklós Gimnázium és a Pedagógiai Intézet vették igénybe a könyvkötészeti szolgáltatást. Összesen 447 darab kiadványt köttettek be vászonkötésbe (az összes kiadványból 1.516 darab vászon és 1.525 darab puha kötésű volt).

A megyei könyvtár könyvkötészete készítette el az intézmény kiadványait, így a *Zalai Könyvtári Levelezőt*, a *TEKÉ-t*, az *Olvasó Lurkót*, valamint a könyvünnepekhez kapcsolódó programfüzeteket.

A kötetés mellett számos dokumentum restaurálására került sor: folytatódott a *Magyar Paizs* című újság állományvédelme (1905–1907), amely elsősorban pályázati támogatásból készülhetett el. A Göcseji Múzeum számára az iskolatörténeti gyűjtemény tizenegy dokumentumát restauráltuk.

MOZGÓKÖNYVTÁRI ELLÁTÁS

A megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) célja a községekben élő lakosság könyvtári ellátása. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár 2010-ben a községi önkormányzatokkal, illetve a zalaegerszegi, zalaszentgróti és pacsai többcélú társulásokkal kötött *Ellátási szerződések* alapján összesen 30 község számára végezte a mozgókönyvtári ellátást.

Az ellátott települések a következők voltak: Alibánfa, Alsónemesapáti, Bagod, Csöde, Gyűrűs, Kemendollár, Kisbucsa, Nemesapáti, Nemeshetés, Pethőhenye, Pókaszepetk, Pusztaszentlászló, Vöckönd, Zalaistvánd, Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc (zalaegerszegi kistérség); Almásháza, Batyk, Dötk, Pakod, Zalabér, Zalavég (zalaszentgróti kistérség); Búcsúszentlászló, Nemessándorháza, Nemesszentandrás, Nemesrádó, Pölöske, Szentpéterúr, Zalaigrice, Zalaszentmihály (pacsai kistérség).

Ezenkívül a zalaegerszegi és pacsai kistérség területén nyilvános könyvtárként működő sőjtöri és pacsai könyvtár számára nyújtottunk szakmai módszertani segítséget. Pacsa város önkormányzata 2011-től rendeli meg a mozgókönyvtári szolgáltatást.

A mozgókönyvtári szolgáltatás finanszírozására 2010-ben településenként egymillió forint állt rendelkezésre (2009-ben falvanként 1.180.000 Ft volt a normatív támogatás összege). A többcélú társulások döntése alapján a központi támogatást a községi önkormányzatoknak, illetve a szolgáltató könyvtáraknak átadták felhasználásra, amelyről elszámolást kellett készíteni. A kistérségi társulásokkal kötött megállapodás alapján intézményünk, mint szolgáltató könyvtár a feladatellátáshoz negyedévente kapta meg a szükséges keretösszeget.

A pacsai kistérség falvanként 400.000 forintot biztosított a mozgókönyvtári szolgáltatás biztosításához, amelyből 200.000 forint volt fordítható dokumentum-beszerzésre.

A zalaszentgróti kistérségben 350.000 forint volt a könyvtárunknak átadott pénzösszeg településenként, amelynek fele, 175.000 forint a könyvtári dokumentumra fordítható keret.

A zalaegerszegi kistérségben ugyancsak 350.000 forint, volt az átadott pénzösszeg, amelyből 156.250 forint volt a dokumentum-beszerzési keret.

A 30 településre vetítve összességében 10.900.000 forint volt az intézményünknek átadott mozgókönyvtári normatív támogatás, amelyből 5.150.000 forint volt a dokumentum-beszerzési keret; 5.750.000 Ft a működési, felhalmozási (személyi és dologi) kiadásokat fedezte, de ebből finanszíroztuk a községekben szervezett rendezvényeket és az internethasználói tanfolyami képzést is.

Dokumentum- és információszolgáltatás a kistérségek számára

A jó minőségű könyvtári szolgáltatások egyik alapfeltétele a friss, jó és megfelelő ütemben gyarapodó, gondozott állomány. A dokumentumokat letéti ellátás formájában juttattuk ki a mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő 30 községbe. A központi dokumentum-beszerzés célja az volt,

hogy a kedvezmények és a szakszerű dokumentum-vásárlás útján olcsóbbá és gazdagabbá váljon az állománygyarapítás, a friss, aktuális és a helyi igényeknek megfelelő dokumentumok hozzáférhetőek legyenek a kistelepüléseken.

A mozgókönyvtári ellátást megrendelő települések számára ingyenes hozzáférést biztosítottunk a szolgáltató könyvtár teljes dokumentum-gyűjteményéhez, valamint a magyarországi könyvtárak állományához is, a szolgáltató könyvtár ODR kapcsolatán keresztül. E szolgáltatásunkat könyvtárközi kölcsönzés útján biztosítottuk eredetiben vagy másolat formájában, melyet akkor kínáltunk fel a települések számára, ha a községi szolgáltatóhely olvasója által kért dokumentum a letéti rendszerben már nem volt beszerezhető, vagy sürgősen szüksége volt rá a használónak.

A dokumentum-beszerzésre fordított összeg tovább csökkent: a három kistérség 30 településének ellátására összesen 6.260 ezer forintot fordítottunk 2010-ben dokumentum-beszerzésre (ebből 5.370 ezer forint volt a mozgókönyvtári normatív támogatás és 890 ezer forint az érdekeltségnövelő támogatás). 2007-ben – a szolgáltatás elindításakor – még 8.482 ezer forint volt a keret, pedig akkor csak 16 települést láttunk el. A következő években kb. egy-egy millióval csökkent a rendelkezésre álló forrás.

2010-ben összesen 2.370 darab könyvet, 100 darab CD-t és 222 darab DVD-t szerzeményeztünk és dolgoztunk fel. Ezenkívül folyóiratokra is előfizettünk. A 2007-től (négy év alatt) gyarapított mozgókönyvtári állomány ma már összesen 16.587 darab.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár beletárolt mozgókönyvtári állománya és értéke (összesítés)

Dokumentumtípus	Tárgyévi beszerzés	2007–2010 között összesen
Könyv	2 370	13 649
Kartográfiai dokumentum	0	8
Hangdokumentum (CD)	0	0
Képdokumentum (DVD)	100	676
Elektronikus dokumentum (CD-ROM, DVD-ROM)	222	2 245
Leltározott dokumentum összesen (db)	2 692	16 587
Leltározott dokumentum értéke (eFt)	4 899	20 897
Folyóirat előfizetések száma	261	
Folyóirat előfizetés értéke (eFt)	1 237	
Dokumentumbeszerzésre fordított összeg összesen (eFt)	6 260	31 120

A mozgókönyvtári állomány könyvtárunk on-line katalógusában (<http://katalogus.dfmk.hu:8080/>), az interneten keresztül visszakereshető.

A szolgáltatóhelyek az önkormányzatokkal kötött szerződésnek megfelelően az év folyamán öthet alkalommal kaptak új könyveket. A letétbe adott dokumentumok kisebb hányada tartós letét, a többi csereletét formájában került a községekbe. CD-t, DVD-t igény szerint szállítottunk, egy alkalommal 20-20 darabot kaptak egyhónapos határidőre. E dokumentumfajták továbbra is népszerűek a településeken.

Az új vásárlások csökkenése ellenére a cserékkel tudtuk elérni, hogy a megyei könyvtárból kiszállított dokumentumok száma alig változott, az elmúlt évhez képes kis mértékben csökkent: 2010-ben összesen 9.575 darab dokumentumot forgalmaztunk a 30 településre, ebből 2.931 darab könyvet, 5.029 darab audiovizuális dokumentumot (CD, DVD). Valamennyi településen van még saját tulajdonú községi állomány is. Így a felhasználók számára a 30 településen összesen közel húszezer dokumentum állt helyben rendelkezésre, továbbá többféle előfizetett időszaki kiadvány (havi és hetilap).

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár forgalmazott dokumentumainak száma

Sorszám	Település	Mozgókönyvtári és letéti állományból 2010-ben forgalmazott			Saját állományból (könyvtárközi) 2010-ben	2010-ben összesen forgalma- zott	Letétben 2010 előtti kint lévő dokumentumok	Összesen DFMK-ból forgalmazott dokumentumok 2010-ben
		Könyv	AV dokumentum (CD, DVD)	Összesen				
1.	Alibánfa	55	172	227	0	227	344	571
2.	Almásháza	90	196	286	12	298	365	663
3.	Alsónemesapáti	65	166	231	4	235	664	899
4.	Bagod	78	145	223	0	223	257	480
5.	Batyk	197	191	388	31	419	496	915
6.	Búcsúszentlászló	120	296	416	0	416	253	669
7.	Csőde	62	172	234	0	234	350	584
8.	Dótk	71	170	241	0	241	302	543
9.	Gyűrűs	46	145	191	0	191	363	554
10.	Kemendollár	83	478	561	29	590	427	1 017
11.	Kisbucsa	49	70	119	2	121	197	318
12.	Nemesapáti	72	375	447	29	476	396	872
13.	Nemeshetés	67	186	253	0	253	337	590
14.	Nemesrádó	101	240	341	0	341	646	987
15.	Nemessándorháza	92	269	361	6	367	304	671
16.	Nemesszentandrás	109	301	410	0	410	416	826
17.	Pakod	116	247	363	21	384	425	809
18.	Pethőhenye	99	195	294	18	312	433	745
19.	Pókaszeptek	95	168	263	1	264	219	483
20.	Pölöske	137	235	372	15	387	525	912
21.	Pusztaszentlászló	74	165	239	0	239	182	421
22.	Szentpéterúr	125	246	371	29	400	475	875
23.	Vöckönd	55	243	298	0	298	617	915
24.	Zalabér	109	205	314	4	318	439	757
25.	ZalaiGrace	119	301	420	7	427	658	1 085
26.	Zalaistvánd	55	175	230	0	230	470	700
27.	Zalaszentiván	77	275	352	6	358	221	579
28.	Zalaszentlőrinc	55	175	230	12	242	323	565
29.	Zalaszentmihály	132	305	437	6	443	501	944
30.	Zalavég	83	380	463	11	474	412	886
Összesen:		2 688	6 887	9 575	243	9 818	12 017	21 835

Intézményünk honlapján rendszeresen frissítettük a mozgókönyvtári ellátás weboldalát, ahol az ellátással kapcsolatos információk (többek között a növekvő dokumentumkínálat) voltak elérhetők el: <http://www.dfmk.hu/hmozgokonyvtar.html>. Továbbra is megjelentettük hírlevelünket, amelyet e-mailben adtunk közzé. Rendszeresen beszámoltunk szolgáltatásainkról, az elvégzett munkánkról és a településeken bekövetkezett, az ellátást befolyásoló változásokról.

Egyéb szolgáltatások

Az év első felében begyűjtöttük a mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek statisztikai adatait. A legfontosabb mutatókat saját kiadványunkban megjelentettük és közzétettük a honlapunkon is. Bizto-

sítottuk minden szolgáltatást megrendelő település számára a helyi kölcsönzéshez és a forgalmi adatok méréséhez szükséges nyomtatványokat.

Rendszeres kapcsolatot tartottunk a többcélú társulás munkaszervezetével, a települések önkormányzataival és a szolgáltatóhelyek könyvtárosaival. 2010-ben is bekapcsolódtunk a Közkincs Kerekasztal munkájába.

A 2008-tól kiadott tájékoztató hírlevelet 2010-ben három alkalommal jelentettük meg, e-mailben juttattuk el az érintetteknek azzal a céllal, hogy folyamatosan beszámoljunk a legfrissebb hírekről.

2010-ben a Nemzeti Kulturális Alapprogram „*Komplex, sokrétű mozgókönyvtári ellátás népszerűsítése*” című pályázata keretében – együttműködve a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárral és a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtárral – négy zalai kistérség (keszthelyi, zalaegerszegi, zalaszentgróti, pacsai,) mozgókönyvtári szolgáltatásának népszerűsítő anyagát készítettük el. Megterveztük a szolgáltatás egységes logóját, az egyes kistérségekre jellemző mappákat készítettünk, és minden, a szolgáltatásba bevont településnek önálló betétlapot is szerkesztettünk, amelyek a mappában, vagy önállóan kerülnek felhasználásra. A szolgáltatás népszerűsítésére nagyméretű plakátok is készültek.

Internethasználói képzés 2010 januárjában volt Bagodban, és egy újabbat is tervezünk, szintén Bagodban. 2011-ben indítjuk el Alsónemesapátiban és Pusztaszentlászlón az internetoktatást a lakosság körében.

Minden szolgáltatóhelyre eljuttattuk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelenő kiadványokat, így a *Zalai könyvtári levelező* című szakmai folyóiratot és a *Zala megye településeinek ellátása* című statisztikai kiadványt.

A kistérség területén rendezvényeket is szerveztünk, amelynek során együttműködtünk a helyi iskolákkal, önkormányzatokkal és a kistérségi társulás munkaszervezetével.

A községekben 2010-ben elsősorban ismeretterjesztő előadásokat szerveztünk. Az őszi programokat részben a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával valósítottuk meg. Az intézményünk által szervezett programokon sok érdeklődő vett részt.

- 2010. március 22-én Kemendolláron „*Az őszi gyümölcsfák nyomában*” című előadáson vendégünk volt *Kovács Gyula* erdész, aki a Zalai Hírlap olvasóinak szavazata alapján az „*Év zalai embere*” cím birtokosa lett; e cím annak elismerése, hogy megpróbálja életben tartani az egykor gyakori, de ma már kihaltfélben lévő gyümölcsfa fajtákat a megyében.
- Október elején az *Országos Könyvtári Napok* rendezvénysorozat keretében az alábbi programokra került sor a községekben:
 - Október 5-én és 6-án *Immunerősítő gyógynövények* címmel *Éder Katalin* dietetikus tartott előadást *Pölöskén* és *Pacsán*. A pacsai programon a helyi népdalkör is közreműködött.
 - Október 7-én *Ősi zalai gyümölcsfák nyomában* címmel *Kovács Gyula* erdész az "Év zalai embere" tartott előadást Zalaszentmihályon.
 - Október 8-án három programunk is volt: *A én családom* című rajzpályázat ünnepélyes eredményhirdetése és kiállítás megnyitóra került sor a *pacsai* könyvtárban. A programon részt vevők *Kelemen Gyula* zenés irodalmi műsorát is meghallgathatták.
 - *Nemeshetesen Kovács Gyula* ismeretterjesztő előadását hallgathatták meg az érdeklődők.
 - Október 8-án és 11-én „*A Szent Jakab zarándokút Spanyolországban*” címmel *Koronczi István* tartott képes beszámolót *Pókaszepteken* és *Kemendolláron*.
 - Október 11-én *Zalaistvádon* és *Pakodon* *Koronczi Éva* „*Utam a rákból az életbe*” címmel tartott előadást.
- A Zala megyei gyermekkönyvhetek keretében *Zalabérben* november 16-án 11.00 órától *Hogyan lesz egy író, író?* címmel került sor író-olvasó találkozóra. Vendégeink voltak: *Nógrádi Gábor* és *Nógrádi Gergely*.

- *Búcsúszentlászlón* a faluházban november 17-én *Sohonyai Edittel* találkozhattak a helyi iskola felső tagozatosai, aki „*Engem szeress*” címmel beszélgetett a kamaszokkal a szerelemről – másképp...
- November 18-án 10,30 órától *Batykon*, a könyvtári szolgáltatóhelyen a *Lábita Színház* előadását nézhették meg a helyi óvodások és alsó tagozatosok. *Csernik Szende* lábbábos a batyki programot követően meglátogatta a *zalabéri* óvodásokat is, ahol szintén bemutatta műsorát.
- December 11-én *Nemesrádón* felavattuk az új közösségi házat, amelyben könyvtári szolgáltatóhely és teleház várja a látogatókat. A program részeként a helyi fellépők mellett *Kelemen Gyula* énekmondó szórakoztatta megzenésített versekkel a közönséget.
- A saját szervezésű könyvtári programok mellett aktívan részt vettünk különböző rendezvényeken: a Göcseji Múzeummal és a zalaszentgróti kistérségi munkaszervezettel együttműködve pl. a *kehidai* Deák-kúriában június 19-én szervezett „*Múzeumok Éjszakája*” rendezvény lebonyolításában.
- Augusztus 1-jén meghívást kaptunk *Kemendollárra* a falunapi rendezvényre. Ez alkalomból *Széchenyi-emlékplakettet* vehetett át a Deák Ferenc Megyei Könyvtár is, elismerve a település számára nyújtott színvonalas mozgókönyvtári szolgáltatást.
- A Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, a Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága, és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, mint a zalaegerszegi kistérség Közkincs Kerekasztalának tagjai november 8-án a Márton naphoz kötődően a zalaegerszegi kistérség 1–4. osztályos tanulói részére Mesemondó versenyt hirdettek „*Libavarázs*” címmel. A rendezvényre 20 tanuló nevezett, a zsűri munkájában intézményünk is részt vett.
- Az Észak-Nyugat Zalai Kistérségi Társulás és Egervár Önkormányzata szervezésében november 20-án rendezték meg a kistérségi vers-, próza- és mesemondóversenyt. Az irodalomkedvelők négy kategóriában mérhették össze tudásukat. E programon szintén a zsűrizésben vállaltunk feladatokat.
- Ebben az évben is részt vettünk a Zala Megyei Közművelődési Intézmény által meghirdetett „*Szép Zalában születtem... VI. Hagyományörző Közösségi Pályázat*” lebonyolításában. A pályázat döntője november 27-én *Murakeresztúron* volt, 23 együttes részvételével.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár TIOP-1.2.3/08/01 projektje tartalmaz olyan elemeket, amely a mozgókönyvtári szolgáltatást is érinti. Az informatikai fejlesztés fontos eleme a könyvtár által használt TextLib integrált rendszer fejlesztése, ezen belül a kistérségi modul megvásárlása, amely lehetővé teszi, hogy az egyes falvak könyvtárai csatlakozzanak a szolgáltató könyvtár TextLib rendszeréhez. 2010 végén üzembe állítottuk – az intézmény által használt TextLib könyvtári integrált rendszer fejlesztéseként – a *kistérségi modult*, amelynek segítségével közös adatbázisban tudjuk nyilvántartani valamennyi szolgáltatóhely helyi állományát.

A TIOP pályázatunkhoz kapcsolódóan a TÁMOP-3.2.4/08/1 kódszámú pályázat biztosít finanszírozási háttérrel a szolgáltatóhelyek elektronikus katalógusának elkészítéséhez.

Elkezdődött a települési könyvtárak állományának elektronikus feldolgozása, *Pethőhenye* községben már be is fejeződött a községi állomány rögzítése, jelenleg a *bagodi* községi és iskolai állomány kerül be a rendszerünkbe.

A községek az interneten csatlakozni tudnak a megyei könyvtár szerveréhez, így munkaállomásként működhetnek, amelynek feltétele a munkaállomás program beszerzése és üzembe állítása. A zalaegerszegi kistérséghez tartozó települések többsége az elmúlt években már megvásárolta ezt a programot, és év végén intézményünk munkatársa telepítette is a szolgáltatóhelyeken a helyi könyvtáros számára biztosított, széles sávú internet-kapcsolattal rendelkező számítógépre. A községi könyvtárosoknak bemutató foglalkozást is tartottunk november 29-én a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. A foglalkozást a TIOP-1.2.3-08/1 pályázatból kialakított új oktatási kabinetben tartottuk. A Textlib rendszerrel való ismerkedés a jövőben is folytatódik.

A mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek állományának rögzítése a következő években is nagy munkát jelent az intézmény munkatársai számára, de ennek nyomán kialakulhat az egységes kistérségi, a többi városi könyvtár munkája nyomán az egységes megyei könyvtári rendszer.

GAZDÁLKODÁS

Mint eddig minden évben, 2010-ben is felkutattunk és bevontunk a működésbe minden lehetséges forrást, lehetőség szerint átcsoportosítással éltünk a könyvtár folyamatos, problémamentes működése érdekében. Takarékos gazdálkodással, a pályázati pénzek ésszerű felhasználásával sikerült az évet pozitívan zárni. Intézményünk a TIOP-1.2.3-08/1 „Tudásdepó Expressz” pályázati konstrukcióban, az általa vezetett konzorcium tagjaként 2010. évben 28.842.613 forint támogatást kapott fejlesztési és konzorcium-működtetési célokra. Ez az összeg az előző évben előlegként kapott 18.709.221 forintból maradt pénzmaradvánnyal – 6.136.620 forint – együtt (34.979.233 Ft) sem bizonyult elegendőnek a pályázati célban megfogalmazott kiadásokra. (A pályázati célra elnyert összeg 53.454.917 forint.)

A Zala Megyei Közgyűlés elnökétől az utófinanszírozású projekt megvalósításához 16.000.000 forintot kértünk, melyből 13 millió forintot az év végén visszafizettünk.

A TIOP-1.2.3 pályázat célja a könyvtár infrastruktúrájának bővítése, korszerűsítése, a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokkal lehetővé tenni a gyors, pontos és egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását. A pályázat lehetőséget biztosított számítógépes munkaállomások beszerzésére. Nagyarányú informatikai korszerűsítést hajtottunk végre, mind a dolgozók, mind pedig a felhasználók munkájának segítésére. *Oktatókabinetet* hoztunk létre az olvasók és a hálózatban dolgozó kollégák továbbképzésére. Megteremtettük a *vagyonvédelem* technikai hátterét, az *RFID-önkiszolgáló kölcsönzés* feltételeit. A pályázat keretében teljes mértékben felújítottuk és *akadálymentesítettük* intézményünk közösségforgalmi tereit és vizesblokkját is. Ezzel egy régóta megvalósítani kívánt elképzelés válhatott valóra. A zalai könyvtárak kínálatát közös felületen, a *Zalai Tudástár* portálon keresztül tettük elérhetővé a felhasználók számára. Időközben ősszel elindult a TÁMOP-3.2.4 projektje is. Ebben *olvasásfejlesztési programokat, tanfolyamokat, rendezvényeket* valósítottunk már meg részprogramként, de jelentős mértékben átalakítjuk a *könyvtári bútorzatot* is, hogy még vonzóbbá tudjuk tenni könyvtárunkat a felhasználók számára – a 2010. évben 9.603.073 forintból gazdálkodtunk. A program keretében könyvtári környezetben, új szolgáltatásokkal, új eszközökkel és formákkal tudjuk támogatni az *egész életen át tartó tanulást és művelődést*. Ennek érdekében fejlesztjük elektronikus katalógusunkat az *iskolai könyvtári állományok TextLib adatbázisba történő integrálásával*. *Interaktív könyvtári portál* létrehozásával a nap 24 órájában használhatók lesznek, illetve távolról is elérhetővé válnak szolgáltatásaink. Látható tehát, hogy a pályázati úton nyert pénzből nagy léptekkel juthattunk előre. A pályázatokon kívüli átvett pénzeszközeink az alábbiak voltak:

Nemzeti Kulturális Alap

▪ Magyar Paizs restaurálására	84 000 Ft
▪ Könyvtári dokumentumok kötésére	235 900 Ft
▪ BV Intézet fogvatartottainak könyvtári ellátására	150 000 Ft
▪ Könyvtári rendezvényekre Zala megyében	1 977 945 Ft
▪ A Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a megyei könyvtári ellátás története 1950–2010. c. kiadvány elkészítésére	330 750 Ft
Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet	
▪ HBONE Regionális Központ üzemeltetésére	900 000 Ft
Országos Idegennyelvű Könyvtár	
▪ Könyvtári szakfelügyelet ellátására	429 046 Ft
Nyugat-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ	
▪ Ruhatári munkakör betöltésére	657 208 Ft
Oktatási és Kulturális Minisztérium	
▪ ODR támogatásra	500 000 Ft

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	
▪ Cimbora-klub gyermekrendezvényeire	100 000 Ft
Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás	
▪ Könyvtári ellátás	5 600 000 Ft
Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás	
▪ Könyvtári ellátás	3 200 000 Ft
Zala-KAR Térségi Innovációs Társulás	
▪ Könyvtári ellátás	2 100 000 Ft
Zala Megyei Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány	
▪ Gyermekrendezvényre	25 000 Ft
Összesen:	16 289 849 Ft

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség	
▪ TIOP-1.2.3/08/01 Könyvtári szolgáltatások...	28 842 613 Ft
▪ TÁMOP-3.2.4-08/1 Élethosszig tartó tanulás...	9 603 073 Ft
Mindösszesen:	54 735 535 Ft

ÁFA visszatérítésből

▪ APEH	1 986 000 Ft
▪ APEH	973 000 Ft

Szakmai feladataink ellátásában legfontosabb a szolgáltatások magas fokú, folyamatos biztosítása, melyhez rendelkezésre álltak a tárgyi-technikai eszközök. A 2010. évben dokumentum-beszerzésre eredeti előirányzatban 4.000 eFt állt rendelkezésünkre. Érdekeltségnövelő támogatásból 682 eFt-ot, ODR támogatásból 350 eFt-ot költhettünk még dokumentum-beszerzésre. A kistérségi könyvtári ellátás keretében a kistérségekkel kötött megállapodások alapján a települések számára 6.235 eFt-ot fordítottunk dokumentum-beszerzésre. Ez az összeg kevesebb az előző évihez képest (8.150 eFt), az erre a célra fordított kiadás 23,5 százalékkal csökkent.

Bér és dologi költségvetésünk a megszorító intézkedések miatt a legszükségesebb kiadásokra bizonyult elegendőnek. A Zala Megyei Közgyűlés 2010. évben létszámleépítést nem kezdeményezett, létszámunk 36 fő teljes munkaidőben, 3 fő részmunkaidőben foglalkoztatott dolgozó volt. Rendezvényeink és kiadványaink költségét döntően átvett pénzeszközökből biztosítottuk. Intézményünk működőképességéhez a pályázati támogatásból felhasználható összegek nagymértékben hozzájárultak.

Intézményi működési bevételünk összes előirányzata 2010. évre 6.400 eFt forint volt, melyből az olvasószolgálat bevétele 4.580 eFt, a hozzá kapcsolódó áfa-bevétel 450 eFt, egyéb könyvkötészeti bevétel 320 eFt, áfa-visszatérülés 1.025 eFt, kamatbevétel 25 eFt.

Az olvasószolgálati térítésből legjelentősebb bevételünk a beiratkozási díj – további részét képezi még a késedelmi díj, internethasználat, nyomtatási díj, előjegyzés és könyvtárközi kölcsönzés díja, mely 3.229 eFt-ra teljesült. Az év elején már látszódott, hogy az egyébként feszített tervet nem tudjuk teljesíteni, de bizakodtunk abban, hogy az év végéig tervezésünk ténylegessé válhat.

Az átvett támogatásokkal, munkatársaink áldozatos munkavállalásával és odafigyelésével, valamint a takarékos gazdálkodással sikerült működőképességünket megőrizni.